

ΧΡΥΣΑΛΛΙΣ

ΣΥΓΓΡΑΜΜΑ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ

ΕΚΔΙΔΟΜΕΝΟΝ ΔΙΣ ΤΟΥ ΜΗΝΟΣ

Τ Η Ο

Θ. ΝΙΚΟΛΑΪΔΟΥ ΦΙΛΑΔΕΛΦΕΩΣ, ΚΑΙ Ν. Δ. ΠΑΣΧΑΛΙΔΟΥ.

ΤΟΜΟΣ ΔΕΥΤΕΡΟΣ.

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ

ΠΑΡΑ ΤΩ ΓΡΑΦΕΙΩ ΤΗΣ ΧΡΥΣΑΛΛΙΔΟΣ

(Παρά τη Πύλη της αγοράς 'Αριθ. 420)

ΠΙΝΑΞ ΤΩΝ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ

ΕΝ ΤΩ ΔΕΥΤΕΡΩ ΤΟΜΩ ΤΗΣ ΧΡΥΣΑΛΛΙΔΟΣ.

ΦΙΛΟΛΟΓΙΑ.

Οἱ ἐξόριστοι Θεοὶ ὑπὸ Ἑβραίου Ἄϊνε, μετάφρασις ἐκ τοῦ Γερμανικοῦ 289. 324. 385. 425. 459.

ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΙΑ.

Περὶ πλαστικῆς 353. 390.
Περὶ γραφικῆς 493.

ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΑ.

Τὸ ἀρχαῖον νεκροταφεῖον κατὰ τὰ ἐν τῷ ἐσγᾶτως ἀνευρεθέντα δύο ἀγάλματα μετὰ τῶν εἰκονογραφικῶν τῶν 74.

Τὸ μνημεῖον τοῦ Αυσικράτους καὶ τὸ εἰς τὴν ζωοφόρον τοῦ ποιηθῆν ποίημα 228.

ΙΣΤΟΡΙΚΑΙ ΜΕΛΕΤΑΙ.

Αἱ πρὸς ἀπελευθέρωσιν τῆς ἀγίας γῆς γενόμεναι σταυροφορίαι. 40. 41. 404.

Ὁ γάμος παρὰ τοῖς ἀρχαίοις Ἕλλησι τε καὶ Ῥωμομαίοις 48. 65.

Παραδοχὴ τοῦ Χριστιανισμοῦ ἐν Ῥωσίᾳ 433.

Περὶ τῶν παρὰ τοῖς ἀρχαίοις Ἕλλησι παιδιῶν 438. 470.

Αἱ Ἕλληνίδες ἐπὶ τῆς Ὀμηρικῆς ἐποχῆς. Μέρους πρῶτον 237. 265. 294.

Ἡ κατὰ τὰς Ἰονίους νήσους Φεουδοκρατία. 499. 513. 548. 588.

Ἱστορικὴ πραγματεία περὶ τῶν ἐκ Γενούης Ἰουστινιανῶν. 577. 609. 641. 673. 705. 737.

ΦΥΣΙΚΗ ΚΑΙ ΑΣΤΡΟΝΟΜΙΑ.

Κεντρικὴ θερμότης τῆς γῆς 446.

Περὶ βολίδων, διατόντων ἀστέρων καὶ ἀερολίθων 240.

Περὶ ἤλεκτρικοῦ Τηλεγράφου 272.

Περὶ κατοπτρισμοῦ 305.

Βόρειον Σέλας. 404.

Μετεωρολογικαὶ παρατηρήσεις Ἀθηνῶν. 568. 600. 632. 672. 696. 728.

ΤΟΠΟΓΡΑΦΙΑΙ.

Αἱ Κυθωνίαι 231.

Τρεῖς ἡμέραι εἰς Ἰκαρίην 393.

Σίτορις τῆς Κερκύρας. 656.

ΒΙΟΓΡΑΦΙΑΙ.

Ἰωάννης Καλβίνο; 33.

Σοφλόλο; Κρή; 83.

Μαρίνο; Χαρβούρη; 442.

Κωνσταντῖνο; Γεράκη; 435.

Πολύγνωτο; 461. 204.

Ἀλέξανδρο; Πουσκίνο; 369.

Ὀλιβιέρο; Γόλσμῖθ. 396. 428.

Ἐλισάβετ; Λεβρόν 463.

Παν-Σεϊ-Παν. 518.

Γεόργιο; Ζαβίρα; 623.

Καῖσαρ Βεγκκάρια; 663.

Ἰωάννη; Ἄνδερσεν. 665.

Μιχαήλ Γερβάντινο; 689.

Νικόλαο; Κοπέρνικο; 691.

Νικόλαο; Καρχαμζίνο; 719.

Θεόδωρο; Γαζής 744.

ΠΟΙΗΣΕΙΣ.

Ἡ Εὐφροσύνη, διήγημα ἑξαμετρον 1.

Νέον ἔτος 1864. 49.

Τὸ ὄνειρόν μου 76.

Τὸ ξόδον 79.

Ὁ Θεὸς καὶ ὁ θάνατο; 447.

Ἀηδῶν καὶ ὄνο; 478.

Εἰρήνη, ἢ ἡ ὀρφανότροφο; γυνή. Ἄσμα Α'. ἡ συνάντησι; 211, Ἄσμα Β'. ἡ ψυχὴ σου 406. Ἄσμα Γ'. ὁ τραγετὸ; 439, Ἄσμα Δ'. ὁ διάπλοο; 467.

Σερβικὰ ἄσματα 269.

Τί ἦτον; 270.

Ἐρω; Σουλτάνο; 300.

Ἀναμνήσει; τοῦ Ἑλληνικοῦ ἀγῶνο;. Τὸ ἄσμα τοῦ πυρπολικοῦ 333.

Θήβη. Τραγωδία. 356.

Σερβικὰ ἄσματα 494

Δούλου Ἕλληνο; δέσει;

Ἡ Ἀκροκόρινθο; 532.

Τὸ ἔρφρνο. 566.

Ὁ Φῶτο; τοῦ Γαίτου. 593.

Ἡ ὀρνηθοπώλι; 629.

Τὸ χειμερινὸν ἄνθο;. 630.

Τραγωδί; τῆ; δίκης τῶν δύο ἀρχηγῶν Κολοκοτρώνη καὶ Πλαπούτα (1833) 668.

Τὸ ἄτυχο κυνήγι. 669.

Ἐλθὲ παρθένο; μετ' ἐμοῦ 688.

Εἰ; τὸ ἔαρ 689.

Ἄσμα δημοτικόν. 753.

Εἰδύλιον Θεοκρίτου. 753.

Ὁ ἔρω;. 754.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑΙ.

Ἰπόμνημα τῆς νήσου Ψαρῶν 15.
Ἐθνικὸν ἡμερολόγιον 79.
Σύνοψις τῆς Ἑλληνικῆς ἐπαναστάσεως 82.
Περὶ Καλλιτεχνίας 140.
Πραγματεία περὶ συγκριτικῆς ἀνατομίας καὶ φυσιολογίας τοῦ ἐγκεφάλου 241.
Λαμαρτίνου ποιητικὴ μελέται μεταφρασθεῖσαι κατ' ἐκλογὴν ἐμμέτρως 271. 330.
Οἱ Γενίτσαροι 271.
Ἐπιστολὴ συνοδικῆ τῶν ἁγιοτάτων Πατριάρχων τῆς Ἑφῆς λήξεως 329.
Ὁ ἐρχομὸς, ποίημα 376.
Ἡ Παναγία τῶν Παρισίων 376.
Φωτίου τοῦ σοφοτάτου καὶ ἁγιοτάτου Πατριάρχου Κωνσταντινουπόλεως ἐπιστολαί, αἱ δύο τοῦ αὐτοῦ παράρτηται πονήματα. 431. 469. 496.
Φιλοσοφικαὶ Μελέται. 566.
Τύχη τοῦ Τηλεμάχου. 566.
Ἐπιστημονικὰ παράδοξα. 596.
Ὁ πολύτιτος δόκτωρ. 625.
Ἡ νόμφο τοῦ Ναυαγίου. 625.
Ἱστορία τῆς Δανίας. 626.
Ἱστορία τῆς Χειρουργίας παρ' Ἕλλησι. 626.

ΠΕΡΙΗΓΗΣΕΙΣ.

Ἀνάβασις εἰς τὸν Κέρκην 97.
Πλοῦς καὶ περιήγησις εἰς Σάμον. Ἐπιστολὴ Α'. 200. Ἐπιστολὴ Β'. 321.
Ἀναμνήσεις περιηγήσεως ἐν Μικρᾷ Ἀσίᾳ. 225. 258.
Πλοῦς καὶ περιήγησις εἰς Σάμον ἐπιστολὴ Θ'. 417.
Περίπλους εἰς Πελοπόννησον. 454. 489. 525. 557.
Μία ἐκδρομὴ εἰς τὰ περὶχωρα τῶν Παρισίων. 534. 561.

ΔΙΗΓΗΜΑΤΑ.

Γῆρας καὶ Εὐθυμία 6. 37.
Τὸ ἔμφυτον τῆς τιμῆς 70. 100.
Ἡ οἰκία τοῦ διαβόλου 142. 172.
Ἡ μικρὰ Λουίζα 234.
Γενναία ἐκδίκησις 335.
Ἡ γέφυρα τοῦ διαβόλου 401.
Ὁ ἐκ δικθῆκης γάμος. 436.
Τὸ φάντασμα. 452.
Ἐορτὴ δνόματο; παρὰ βώσοισι. 553. 583. 620.
Δεκάήμερος ἀγωνία 614.
Ἡ νῆξ τῆς τῶν μάγων συνελεύσεως. 649. 684.
Ὁ μυστηριώδης θάλαμος 659. 740 741.

ΜΥΘΙΣΤΟΡΗΜΑΤΑ.

Οἱ ἔπαδοι τοῦ Ἰησοῦ. Εἰς ἕνα τὰ φυλλάδια.

ΔΙΑΦΟΡΑ.

Περὶ αὐτοχειρίας 178.
Λόγος τῆς 25 Μαρτίου 193.
Ἀνάπτυξις τῶν Χριστιανικῶν δογμάτων 421.
Περὶ ἀνατροφῆς. 449.
Περὶ δαμαλίδος. 481. 520.
Περὶ ἀνθέων ὡς ἐθνικῶν ἐμβλημάτων. 484.
Ἡ Εἰρήνη καὶ Μωάμεθ ὁ Β'. 488.
Ἀποτελέσματα ὑπερμέτρου στοργῆς 529.
Ἡ εὐτυχία τοῦ νὰ ἴται τις μονόφθαλμος μονόχειρ καὶ χωλός. 529.
Ἐπέτειος εορτὴ τῶν ἐν Παρισίοις ἀκαδημιῶν. 545.
Ἱστορικὴ ἔποψις τῆς Ἀγγλικῆς γλώσσης 628.
Γεωργικαὶ παρατηρήσεις καὶ ἀποφθέγματα περὶ Ἀττικῆς καὶ Αἰγίνης 631.
Περὶ τῶν αἰσθήσεων τοῦ ἀνθρωπίνου γένους καὶ ἰδίως περὶ τῆς ἀφῆς. 678.
Περὶ γῆρατος. 694.
Πραγματεία γυναικείας γενναιοψυχίας καὶ συγκινητῆς ἀγάπης 716.
Νικοδήμιον διχώνισμα. 717.
Περὶ Σειρήνων. 721.
Ὁ τυφλὸς τε καὶ ἐνεόκωφος Μίχτελος 723.
Ἡ Φρακμασσινία. 724.
Χρονικὰ γεροντοκόρης καὶ γεροντόπαιδός 725.

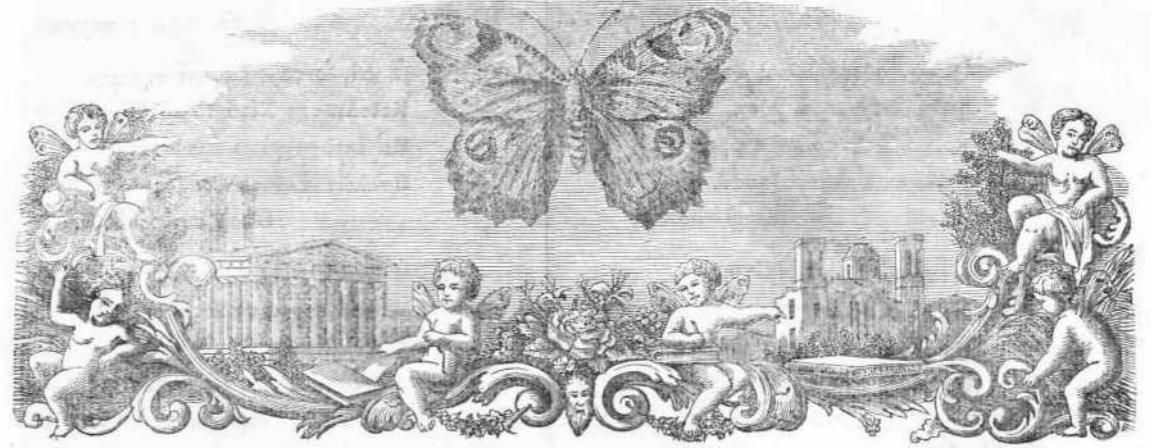
ΕΠΙΦΥΛΛΙΣ.

Ἡ πρώτη τοῦ ἔτους 1864. 18.
Ἐπιστολὴ πρὸς τοὺς συντάκτας τῆς Χρυσολίθου. 22.
Ὁ Βασιλικὸς χορὸς τῆς 20 Ἰανουαρίου 51.
Τὸ δαιμόνιον τοῦ Ἀβδηρίτου 53. 85. 180.
Αἱ ἀποκρέω 116.
Νηστεία καὶ προσευχὴ 149.
Ἡ πρώτη ἀπριλίου 214.
Ἡ πρωτομαγιά 276.
Ἐπιφυλλίς. 502.

ΘΗΗ ΚΑΙ ΕΘΗΜΑ.

Χαρακτῆρες καὶ ἦθη τῶν Ἀφρικανῶν 130. 165. 208.
Περὶ Ψαρῶν καὶ τῶν ἠθῶν καὶ ἐθίμων αὐτῶν 261.
Ἀναμνήσεις Ἰταλίας. Αἱ προβήσεις τῆς θείας Ἀναστασίας καὶ τῆς ἀνεψίης Βέρθας. 306. 341. 371. 745.
ΜΩΣΑΙΚΟΝ. 24. 179. 275. 376. 568. 755.
ΠΟΙΚΙΛΙΑ. 82. 148. 180. 213. 275. 407. 440. 567. 598. 630. 669. 694. 727. 755.
ΔΙΝΗΜΑΤΑ. 243. 243. 280. 312. 568. 600.

ΧΡΥΣΑΛΛΙΣ

ΦΙΛΟΛΟΓΙΑ, ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΙΑ, ΠΟΙΚΙΛΙΑ.

ΤΟΜΟΣ Β'.

15 ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΥ, 1864.

ΦΥΛΛΑΔΙΟΝ 25.

Η ΕΥΦΡΟΣΥΝΗ.

Διήγημα ἔμμετρον,

ὑπὸ

Γ. Ε. ΜΑΥΡΟΓΙΑΝΝΗ.

ΑΣΜΑ Α'.

Τὸ ἥμα του ὁ ἥλιος
Ὅπταν ἀνυφόνη,
Καὶ με μεγαλοπρέπειαν
Ἐ τοὺς οὐρανοὺς ἀπλώνη
δύοχρυσά περὰ,

Τότε τὸ μαυρὸ φάντασμα
Τῆς νύκτας φοβισμένο
Ἐν πλάμμένου σκέλεθρο
Ἐτὸ μνημὰ του κρυμμένο,
προσμένει καὶ σιγῆ.

Ἄ! σὺν σὲ εἶδα δόρυφτον,
Ἄστρον γλυκὺ, νὰ ἐκθάνης,
Καὶ μόνον τὸν ὀρίζοντα
Μὲ θάρξος ν' ἀναβαίνης,
Ἄν εἶμαι, εἶπα, θνητός!

Καὶ λησμονῶν τὴν δύσιν σου,
Ἀμφίβαλλα πῶς μόνος
Θνητός ἐπλάσθη ὁ ἄνθρωπος,
Κ' ἐσκέφθη πῶς ὁ Χρόνος
Ἄν εἶναι πτερωτός.

Πλὴν ἂν, εἶπα, τοῦ βίου μου
Κοπῆ ποτὲ τὸ νῆμα,
Ὅπου ἀνατέλλει ὁ ἥλιος
Ἄς μοῦ χαράξουν μνημὰ
Ἐτ' ἀντικρινὰ βουνά.

Καὶ τότε ἴσως τὰ μάτια μου
Ὅ' ἀνοίξω. εἰ ἐκεῖνα,
Καθὼς τοῦ βόδου ἀνοίγουσι
Ἐτὴν πρώτη του ἀκτίνα
Τὰ φύλλα τὰ κλειστά.

Ὁ λογισμὸς πλὴν μάταιος!
Ἐ τὸ μνημὰ τῆς φροσύνης
Ὁλοκαμπῆς ἀνέτειλον,
Ἄλλ' εἰς τὰ μάτια ἐκείνης
Ἄν ἔγινε ζοῆν!

Αἰῶνες πολλοὶ ἔ τὰ μνημὰτα
Ὁ ἕνας νικᾷ τὸν ἄλλον.
Ἄλλ' οἱ νεκροὶ ἀτόξαχοι
Ἐ τῆς μάχης τῶν τὸν σῶλον
Κοιμῶνται ὑπνον βαθύν.

Μόνον τῆς λήθης ἔδρατα
Οἱ χρόνοι ἐπάνω χόνουν,
Κ' ἀπ' τὸ γραμμένον ἔνομα
Τρέχουν μὲ βίαν καὶ σθένουν
Ἐν στοιχείων καθέως.

Καλότυχος ποῦ ἐδύνατο
 Ἐν τῷ πείσμα τῶν αἰώνων,
 Ἀνεξαλείπτως τ' ὄνομα
 Τῆς Εὐφροσύνης μόνον
 Νὰ γράψῃ ἐπὶ τῆς γῆς...

Ἐν τὴν δόσι ὁ ἥλιος ἔτρεχε
 Τὰ ῥόδα του νὰ χύσῃ,
 Κ' ἡ νύκτα μαύρη ἐγύριζε
 Κάθε σκιὰν νὰ σβύσῃ
 Μὲ ὄψιν μανιακὴν,

Ὅταν κ' ἐκείνη ἠμίγυμος
 Μὲ τὸ ἀκάτιόν της
 Ἐβρίπτετο ἀπ' τὰ κύματα
 Μαζῆ μὲ τὸν νεκρόν της
 Ἐν τῆς Χίου τὴν ἀκτὴν.

Καὶ περπατεῖ ἔς τοῦ Εὐνομοῦ
 Τὴν ποθεινὴ πατρίδα,
 Τῆς Χίου πλὴν ἔγιν' ἀφαντος
 Μαζῆ μὲ τὴν ἐλπίδα
 Καὶ ὁ χρυσὸς καιρὸς.

Τῆς Χίου ἄλλοτ' ἡ Δήμητρα
 Ἐστόλιζε τὰς γαίας
 Ἐν τοὺς κήπους της ἐφύττει
 Χρυσᾶς πορτοκαλλέας
 Ἐργάτης κηπουρὸς!

Μὲ μύρτους τῆς ἐπέστεφε
 Τοὺς βράχους ἡ Ἀφροδίτη,
 Καὶ ἐκεῖ τὸν ἔρωτα ἐκρυπτε
 Τὸν δολερὸν τεχνίτη
 Σαίτας ν' ἀκονᾶ,

Κι' ὅτε οὐρανὸς γαλήνιος
 Καὶ ἀνομορτισμένος
 Μὲ τὸ γλωμὸν ἀστέρι του
 Προβαίνει στολισμένος,
 Τὰς νέας νὰ κτυπᾷ!

Ποῦ εἶναι τώρα αἱ νόμοι σου,
 Ὡ βασιλεὺς τοῦ Αἰγαίου;
 Εἰς τὴν ἀκτὴν ἄς τρέξωσι
 Νὰ ψάλλουν τοῦ Ἰμεναίου
 Τὴν γλυκερὰν ὠδὴν.

Ὡ, στείλε τὰς ἐγγήγορα!
 Ἐκεῖ ποῦ κλαίει τὸ κύμα
 Ἡ Εὐφροσύνη ἐν ἄσυλον
 Μὲ τρέμον ζητεῖ βῆμα,
 Ἐν τὴν πατρικὴν της γῆν.

Πλὴν φεῦ! ἐκεῖ ἀκούεται
 Βοῆς καταχθονίας
 Ὁ θόρυβος, καὶ φάσματα
 Τῆς νέας αὐτῆς Τροίας
 Ἐν τὰς ἀγυῖας περνοῦν.

Ὡ ναὶ, ἔς τοὺς τάφους σήμερον
 Κεῖται τῆς Χίου τὸ κάλλος,
 Κι' ἐκεῖ τριγύρω ἀκούεται
 Πολλῶν ἀλύσεων σάλος
 Ὁποῦ συνθορυβοῦν.

Ἡ Σάμος πρὸς τὸν νότον της
 Μὲ θρήνους καταρᾶται
 Τὴν Μοῖραν ποῦ τὴν ἐβρίψε
 Ἐν τοὺς κόλπους νὰ κοιμᾶται
 Τυρανοτρόφου ἀκτῆς.

Φεῦ! κεῖται σιδηρόπληκτος
 Καὶ ἀλυσωμένος λέων,
 Ὅστις νὰ δάκνη ἀπηύδησε
 Τὰ σιδηρὰ του πλέον,
 Καὶ πίπτει κατὰ γῆς.

Εἰς τὸ πλευρὸν της κλαίουσαν
 Ἀκούει τὴν Ἰωνίαν!
 Ἡ Τύχη τὰς ἐπότισε
 Μ' ἴσθη σκλαβιᾶς πικρίαν,
 Μ' ἴσθη σοφίας τιμὴν.

Κ' ἡ Λέσθος ἐκεῖ ἀντίκρου της
 Σιωπὴν φυλάττει ἀγρίαν,
 Σαπφροῦς τινὸς οἱ δάκτυλοι
 Δὲν ἤγγισαν καμμίαν
 Τῆς λύρας της χορδὴν!

Καὶ ἡ γῆ, ὁ ἀῆρ καὶ ἡ θάλασσα,
 Τὸ πᾶν ἐκεῖ ἐθρηνοῦσε,
 Καὶ ἔς τὴν Φροσύνην ἐκρυπτε
 Τὴν γῆν ὅπου ἐζητοῦσε,
 Τὴν γῆν ὅπου πατεῖ.

Ὡσὰν θαλάσσιος Ἄγγελος
 Ἀπὸ τὸ κύμα ἐκβαίνει,
 Μὲς τὰ βρεγμένα ροῦχά της
 Ἐφαίνετο κρυμμένη
 Μορφή κρυσταλλωτή.

Ἐβρίπτ' ὁ ἀῆρ τὴν κόμην της
 Αὐτὴν ὀλόγουρά της,
 Ὅπισω, ἐμπρὸς, ἔς τοὺς ὄμους της,
 Ἐν τὰ στήθη τὰ λευκά της,
 Μὲ τόσην συστροφῇ,

Ποῦ ἐφαίνετο σὰν χεῖμαρρος
 Νὰ στρέφῃ τὰ νερά του,
 Ὅποτε λευκὸν μάραρον
 Ἐν τὸ κατακρήμισμά του
 Μὲ πείσμα ἀντισταθῆ.

Ἐν τὸ ἐρημον παράλιον
 Πολὺν πλανᾷται χρόνον,
 Νὰ τρέχῃ πλὴν ἀπηύδησε
 Καὶ σκακατᾶ μὲ πόνον
 Ἐν τὰ χεῖλην ἑνὸς κρημονοῦ.

Παρόμοια μὲ τὴν ἔλαφον
 Ποῦ ἀμφίβολη καθίζει,
 Ἄν τ' ἀρπαγμένα τέκνα της
 Ἐν τὰ ἴχνη δὲν ἐλπίζει
 Νὰ εὕρῃ τοῦ θηρευτοῦ.

Μαύρα ἔς τὸ σκότος φάσματα
 Τῆς δείχνει ἡ φαντασία,
 Ἀντιλαλεῖ τὰ κρώσματα
 Φρικώδης ἐρημίας
 Νυκτερινῶν πτηνῶν,

Καὶ δύο μεγάλα ἐγκλήματα
 Μαζῆ τὴν ὥρα ἐκείνην
 Ἐσχιζοῦσι ἔς τὸ στήθος της
 Μὲ τρομερὰν ἐδύνην
 Τὸν μαύρον λογισμόν.

Τότε μετρᾷ τὴν ἄβυσσον,
 Καὶ τ' ἀχανές της βάθος,
 Κ' ἐκεῖ νὰ σβύσῃ ἠθέλησε
 Τοῦ ἔρωτος τὸ πάθος
 Μαζῆ μὲ τὴν ζωὴν.

Πλὴν μὲ φωνὴν στυγερὴν
 Τρισεύσπλαγγη θρησκεία,
 — Σταμάτισε, τῆς ἐκραξε,
 Ὅα κολασθῆς, ἀθλία!
 Κ' ἐστάθη πρὸς στιγμὴν.

Ὁ νοῦς της ἦτο θάλασσα
 Λιμένος ταρχαμένῃ
 Ποῦ ἔς τὸ θολὸν τῆς πρόσωπο
 Καμμίαν σκιὰ δὲν μένει,
 Καμμίαν κτιστοῦ μορφή

Πλὴν μόλις ἐγαλήνευσε,
 Κάθε σκιὰ γυρίζει
 Ἐν τὸ λείον της πάλιν πρόσωπο
 Τὰ κάλλη του ἀντιρῶζει,
 Ὁ οὐρανὸς καὶ ἡ γῆ.

Παρόμοια κ' αἱ ἰδέαι της
 Ἐν τὸν πρῶτον της νοῦν γυρίζουν
 Μόλις φωναὶ τῆς πίστωσης
 Ἐν τὸν νοῦν της ἐνθυμίζουν
 Τὸν δίκαιον οὐρανόν.

Τὸ μέγα της τότε ἐγκλήμα
 Μετρᾷ ὁ λογισμός της,
 Καὶ μ' εὐσεβῆ μετάνοιαν
 Ἐκύτταξεν ἐμπρὸς της
 Τὸν τρομερὸν κρημονοῦ.

— « Πρὸς τί ζητῶ τὸν θάνατον;
 Τί θέλω, λέγει, μνημῆ;
 Ὁ θάνατος μ' ἀκούραστον
 Δὲν τρέχει τάχα βῆμα
 Νὰ μ' εὕρῃ ἐπὶ τῆς γῆς;

Ἀκόμη εὐχὰ βήματα!
 Καὶ σὰν χορτάρι μένω
 Ποῦ φέρει ἀπὸ τὴν ἐρημον
 Ἐσρὸ καὶ λιθωμένον
 Σαπφὸς προσκυνητῆς...

Ἄλλ' ἴσως πρὶν ὁ λύχνος μου
 Τὴν στερεὴν λάμψιν χύσῃ,
 Πρὶν μὲ τὴν μαύρην πτέρυγα
 Τὸ φῶς του ὁ Χάρος σβύσῃ
 Μ' εὐσπλαγχνισθῆ ὁ Θεός.

Κ' ἴσως μὲ τ' ἅγια δῶρά του
 Τὸν οὐρανὸν μου ἀνοίξῃ,
 Καὶ μὲ φρονήσας δάκτυλο
 Τὸν δρόμον του μοῦ δείξῃ
 Ἄγνός πνευματικός.»

Εἶπεν αὐτὰ τὰ δάκρυα
 Ἐν τοὺς ὀφθαλμοὺς σφογγίζει
 Καὶ τοῦ κρημονοῦ τὴν ἄβυσσον
 Νὰ καταβῆ πασχίσει
 Σιγὰ ἔς τὰ σκοτεινά.

Πότε ξηρὸ χαμόκλαδ.
 Τὸ βῆμά της στηρίζει
 Πότε τὸ πίπτει εὐχαρος
 Τὴν γέρνει, τὴν κλινίζει
 Ἐν τὸν βράχου τὰ ὑψηλά.

Καὶ πρὸς τὸν τάφον σῦρται
 Μὲ καθ' ἓνα της βῆμα
 Ἡ μαῖρα τῆς ἀτράκτου της
 Ἀκόμη ὅμως τὸ νῆμα
 Δὲν θέλει νὰ κοπῇ.

Ἡ ἀσπλαγχνή! τὸν θάνατον
Τῆς ἀναβάλλει ἀκόμη,
Διότι 'ς τὸ ποτήρι του
Καὶ ἄλλη ἐπὶ ἡρὸς γνῶμη
Χολή ν' ἀναμιχθῆ.

Εἰς θάμνων βαθύ σύμπλεγμα,
'Σ τοῦ βράχου τὸν πυθμένα
Ὅπου πολλὰ φθινόπωρα
Τὰ φύλλα εἶχον συρμένα
Τῆς γηραιᾶς δρυός.

Ἐκεῖ σὲ μαῦρο σπῆλαιο,
'Σ τὰ σπλάγγνα γῆς πλατείας
Τῆς γῆς αὐτῆς ἀπέφυγε
Τὰς αἱματοχυσίας
Ἀλήτης γηραιός.

Τὴν ὥρα ἐκεῖνη ἐπρόβαινε
Μὲ φωτεινὴ λαμπάδα
Εἰς τῆς νυκτὸς τὴν ἔρημη
Κι' ἀγρίαν σκοτεινάδα
Διὰ νὰ προσευχηθῆ,

Κ' ὑπήγαινε θυμίσμα
'Σ τὰ μνήματα νὰ κάψῃ
Ἐκεῖ ποῦ πολλῶν τέκνων του
Τὰ κόκκαλα εἶχε θάψει,
Πρὶν ἢ αὐγὴ φανῆ.

'Σ τὸ πρόσωπό του ἐχύνετο
Γαλήνης ἡσυχία,
Πλὴν ἄλλοτε ἐφάνετο
Πῶς εἶχε ἢ τρικυμία
Περάσει λυσσωδῶς.

Καὶ σὲ χειμάρρου σκέλεθρο
Κ' ἐκεῖ βέβη μ' ἡσυχίαν
Λίγο νερὸ, πλὴν ἄλλοτε
Θολὸς ἀπὸ μανίαν
Δὲν ἔβρεε ποταμός;

Ἄλλ' ἂν ἢ μοῖρα ἢ ἄδικος
Τὴν μαύρην λάγνόν της
'Στὴν κεφαλήν του ἐκένωσε,
Τὸν ἄγριον πόλεμόν της
Αὐτὸς καταφρονεῖ.

Δὲν ἦτο καπνοῦ σύννεφο
Ποῦ ὅταν γελᾷ ἢ γαλήνη
'Στὸν οὐρανὸν ὑψώνεται
Πλὴν τὸν αὐχέναν κλίνει
Βορρᾶς ὅταν μανῆ.

Ἀλλὰ καθὼς ὁ πλάτανος
Ἀτάραχος κυττάζει
Τοῦ φθινόπωρου στρόβιλον
Τὰ φύλλα του ν' ἀρπάζῃ
Μὲ δρέπανον γυμνόν.

Οὕτω κ' ἐκεῖνος ἔστεικεν
Ἀφοῦ σφοδρῶς χειμῶνος
Ἡ θύελλα τὸν ἐμάρανε
'Σ τὴν ἔρημόν του μόνος
Δεξιάζων τὸν Θεόν.

Καμμία φωνὴ 'ς τὴν ἄβυσσον
Ἐκείνην δὲν γροικᾶται,
Μνημα μεγάλο φαίνεται
Ἀνέμων ποῦ κοιμάται
Πᾶσα ἐλαφρὰ πνοή.

Μόν' ἢ λαμπὰς τοῦ γέροντος
Γλυκὰ κ' ἡσυχὰ καίει,
Κ' ἴσκιος γιγάντων τρέμουςι
Τὸ φῶς της καθὼς βέβη
'Σ τοῦ βράχου τὴν κορφή.

Τὸ φῶς ὡς εἶδε ἀνέλθεν
Ἐλπίδας ἢ Εὐφροσύνη,
Ποτὲ εἰς ἐρωτόληπτον
Συνθήματος σελήνη
Δὲν φέγγει οὕτω γλυκά.

Ἀλημονεῖ τὸν θάνατον,
Εὐθὺς ἰδέας ἀλλάζει,
Καὶ τῆς ζωῆς πάλ' ἤρχισε
Μ' ἐλπίδας νὰ κυττάζῃ
Τὰ φάσματα τ' ἀγνά..

ὦ! ἢ ζωὴ κ' ὁ θάνατος
Δυὸ εἶν' ἀντίκρου πόλεις'
Ἀνάμεσά τους τρέχουμεν
Καὶ σταματοῦμεν μόλις
'Σ ἐκείνην τῆς ζωῆς.

Θολὴ 'ναὶ ἢ ἀτμοσφαῖρά της,
Κ' εὐθὺς ὁποῦ σταθῶμεν
Ἡ πόλις ἢ ἀντίκρου μας
'Σ ἂν ἴσκιος ἂν στραφῶμεν
Μᾶς φαίνεται ψευδής.

Ἡ μοῖρα πλὴν ἀκούραστα
Νὰ τρέχωμεν μᾶς σπεύδει
Κι' ὅταν κοντὰ 'ς τὰ τείχη της
Καθκρισθῶν τὰ ψεύδη
Κ' ἢ ἀλήθεια μᾶς φανῆ,

ὦ, τότε, τότε ὀπίσω μας
Μὲ βλέμμα δακρυσμένο
Κυττάζουμε νὰ χάνεται
'Σ ἂν νέφος θολωμένο
Τοῦ βίου ἢ ἑορτή.

Οὕτω κ' αὐτὴ ὡς συνέλαβεν
Ζωῆς μικρὰν ἐλπίδα,
Εἰς τῆς ζωῆς τὰ πρόσκαιρα
Καὶ χρυσὰ νερὰ ἐπῆδα
Μὲ τὸν ἀθῶν της νοῦν.

Μὲ φωνὴν τότε τρέμουσαν
Τοῦ γέροντος φωνάζει:
—Βοήθειαι δὲς, πατέρα μου,
Νέα δυστυχῆς σὲ κρᾶζει
Ποῦ αἰ' θλίψεις κυνηγοῦν».

Καὶ τὴν φωνὴν της ἔτοιμος
Ὁ βράχος ἀντηχᾶει,
Δέκα φορὰς τοῦ γέροντος
Τὴν ἀκοὴν κτυπάει
Τῆς νέας ὁ στεναγμός.

—Ἐὰν δὲν ἦσαι ἄγγελος,
Ποία δυστυχία σὲ φέρει
'Σ τοῦ σκοτεινοῦ σπηλαίου μου
Τὰ ἐρημωμένα μέρη;
Ἀντεῖπε ὁ γηραιός.

—Μὲ φέρουσι τὰ κύματα
Ποῦ ἢ ἀνανδρὸς μου μοῖρα
Ἐφοῦσκωσε, καὶ μ' ἔρριψε
'Σ ἔρημη γῆ καὶ στείρα
Ἀσπλαγχνὰ νὰ χαθῶ.

»Βρεγμένη καὶ ἀνυπόδυτη,
Πατέρα μου, γυρίζω
Δέκα φορὰς τὸν θάνατον
'Σ τὰ μάτια μου ἀντικρύζω
Καὶ ὅμως ἀκόμη ζω.

»ὦ, δός μοι, γέρον, ἄσυλον
'Σ τὸ ταπεινόν σου δῶμα'
Τοῦ μαύρου τοῦτου τάφου σου
Μὴν ἀρνηθῆς τὸ χῶμα
Σὲ κόρη δυστυχῆ.

»Ὅποτεν ἀπαυδήτωσι
'Σ τὴν μακρυνὴν πορεία
Δὲν φέρουν εἰς τοὺς ὤμους των
Τ' ἀδύνατα στρουθία
Μεγάλοι ἀετοί; »

Εἶπεν αὐτὰ μ' ἐκλείπουσαν
Φωνὴν ἢ Εὐφροσύνη'
Κύκνος γλυκὸς ἤκούετο
Ποῦ τοῦ θανάτου χύνει
Τὸ ἄσμα τὸ γλυκόν.

Κ' ἐκεῖ ἐπάνω ἀκίνητος
Τὸν γέροντα προσμένει
Ποῦ μὲ τὸ φῶς τοῦ λύχνου του
Γυρεύει πόθεν ἐγείναι
Ἡ λυπηρὰ φωνή.

Μὲ θάμβος τὴν ἐξάνοιζεν!
Ἀντανάκλωσ' ἐμπρός του
Ἡ παγωμένη ὄψις της
Τὸ χρῶμα τοῦ φωτός του
Ἀδύνατο κ' ἄχνόν,

Καθὼς τὸ φῶς τὸ πύρινον
Χειμερινὴ σελήνη
Ἀντανάκλει κατώχη
Καὶ παγωμένο χύνει
Ἀπὸ τὸν οὐρανόν.

Μόλις τὴν εἶδεν ἔδραμεν
Ἀμέσως νὰ τῆς δεῖξῃ
Ἐνα κρυφὸ κατέβασμα
Ποῦ εἶχεν ἢ φύσις κρύψει
Μ' ἀειθαλεῖς κισσοῦς,

Καὶ μὲ τὸ φῶς τὸ ἀδύνατο
Τοῦ νεκρικοῦ κηρίου
Τῆς ἐρεξὲς κ' ἀπέρασε
Χαράδρας ὑπογείου
Τῆς μαύρας στενωπόδος.

Πλὴν, μόλις ἐπληθαίνασε
Τὴν νέαν αὐτὴν σελήνη,
Κ' εἶδ' ἔντρομος τὸν θάνατον
'Σ τὴν ὄψιν της νὰ χύνῃ,
Νεκρὸ χρομὴ σιὰ.

Κ' εἶδε τὸ ἀχνόν της πρόσωπο
'Σ τοὺς ὤμους της νὰ γέρον,
'Σ ἂν ἄνθος εἰς τοὺς κλάδους του
Ποῦ θεριστῆς τοῦ φέρνει
Θανάσιμη κτυπιὰ.

Τὸ τρέμον τότε βῆμά του
Ὁ γηραιὸς ταχύνει
Καὶ 'ς τὴν ψυχρὰν ἀγκάλην του
Στηρίζει τὴν Φροσύνη
Ἀναίσθητη, χλωμή.

ἀναιδή, καὶ ἐπυρνήνετο τίς τε ἐστὶ καὶ ὅθεν ὄρηται καὶ ἐκ ποίου γένους.—Ὁ δὲ Φράγκος μὲν εἰμι καθάρως, ἔφη, τῶν εὐγενῶν ἔν δὲ ἐπίσταμαι ὅτι ἐν τριόδῳ τῆς χώρας ὕθεν αὐτὸς ὄρηται, τέμενος ἐστὶ πάλαι οἰκοδομηθὲν, ἐν ᾧ πάς ὁ προθυμύμενος μόνος πρὸς μόνην μάχην ἀναδύσασθαι εἰς μονομάχου τάξιν ἑαυτὴν καταστήσας προσερχόμενος βουθέειν μὲν τὴν τοῦ θείου ἐκείθεν αἰτεῖται, βραδύνει δὲ τὸν κατ' αὐτοῦ τολμήσαντα ἀπεκδεχόμενος καθ' ἣν τριόδον ἐχρόνισα καὶ αὐτὸς σχολάζων καὶ ζητῶν τὸν μετ' ἐμοῦ μαχησόμενος, ὁ δὲ τοῦτο τολμήσων, οὐδαμοῦ.—Ταῦτα ὁ βασιλεὺς ἀκηκῶς, ἔφη.—Εἰ πόλεμον τότε ζητῶν οὐχ εὔρες, πάρεστί σοι κενὸς ὁ πολλῶν σε πολέμων ἐμπλήσων. Πραγεγῶμαι δὲ σοι, μήτε πρὸς οὐραγίαν μήτε πρὸς λοχαγίαν ἵστασθαι φάλαγγος, ἀλλὰ τὸ μέσον ἔχειν τῶν ἡμιλοχιτῶν ἐπιστήμην γὰρ τῆς μεθόδου τῶν πολέμων Τούρκων ἐκ μακροῦ ἐσχηκα. » Ἐκ τῶν ὀλίγων τούτων βλέπει ἕκαστος μεθ' ὁποῦς ἐπιτηδεύτητος ἀπέφευγεν ὁ Ἀλέξιος τὰς προκλήσεις τῶν ἀγερόχων ἐκείνων ἵπποτων, οἵτινες ἐπὶ τέλους δὲν ἠδυνήθησαν ἢ ἀντιστῶσιν εἰς τὰς θωπιεῖς του. Καὶ αὐτὸς δὲ ὁ Βασιμουνδος συνεκινήθη πλεῖστον ἐκ τῆς ἐλευθεριότητος τοῦ Ἀλεξίου. Ἴδὼν αἴθουσεν τινὰ τῶν ἀνακτόρων πεπληρωμένην χροσῶν σκευῶν, ἐκ τῆς πληθύος τῶν ὁποίων μηδὲ βαδιζομένους δύνασθαι τίνα τῶν πλεῖστων συμποδιζόμενα, ἐκπληκτος ἀνέκραγεν.— Οἱ τοσαῦτα μοι προσην χρήματα, πολλῶν ἂν χωρῶν κύριος πάλαι ἐγεγόνειν αὐτός.—Ὁ Ἀλέξιος μάθων τοῦτο, ἀπέστειλε πρὸς αὐτὸν τὸ χρυσίον, ἀλλ' οἱ τὸς κατ' ἀρχῆς μὲν ἠρνήθη νὰ δεχθῆ τὸ δῶρον, ἐπειδὴ δὲ ὁ βασιλεὺς ἐπέμενε λέγων τὸ κοινόν « Κακὸν πράγμα πρὸς τὸν ἴδιον ἐπανερχέσθαι αὐθέντην », εἰδέθη μετὰ χαρᾶς αὐτό. Ἀκολουθῶς ἐξήτησε μάλιστα καὶ τὴν θέσιν τοῦ μεγάλου Δομεστικου, ἀλλ' ὁ Ἀλέξιος ἐτόλμησε νὰ τῷ τὴν ἀρνήθῃ.

Ἡ δεξιότης δ' αὐτῆ τοῦ Ἀλεξίου οὐχὶ μόνον ἐμάλαζε τοὺς σταυροφόρους ἡγεμόνας, ἀλλὰ κατώρθωσε νὰ ἐγερῆ μεταξὺ αὐτῶν ζήλοτυπίαν ἐπωφελεῖ εἰς τὰ σχέδιά του. Διὸ ἡ περαιτέρω δικτατορία ἐν τῇ πρωτευούσῃ ἐκείνῃ ἐκινδύνευε ἢ ἀποθῆ ἐπιζημία εἰς τὸν στρατὸν. Οἱ ἵπποται ἅπαντες σχεδὸν ἤρχισαν νὰ διαφθείρωνται ἐκ τῶν κακῶν τῆς παρακμαζούσης ἐκείνης κοινωνίας καὶ νὰ λησμονῶσι πάντες τὸν σκοπὸν τῆς σταυροφορίας, μόνος δὲ ὁ Τανκρέδης ἔμενε ἀναισθητός εἰς τὰ τοῦ Βυζαντίου θέληγτρα. Ὁ στρατηγός οὗτος ὄ-

κτερε τὴν ἀσθένειαν τῶν συστρατιωτῶν του, διὸ παραλαβὼν τοὺς ἰδίους στρατιώτας καὶ ὀλίγους τινὰς ἵπποτας, ἀνεχώρησε πρῶτος ἐκ Κωνσταντινουπόλεως χωρὶς νὰ δώσῃ ὄρκον πίστεως εἰς τὸν αὐτοκράτορα. Τέλος ὁ Γοδεφρείδος καὶ τινες τῶν συνετώτερον στρατηγῶν, ἐξήτησαν παρὰ τοῦ αὐτοκράτορος τὰ ἀναγκαῖα πλοῖα πρὸς διάβασιν τοῦ Βοσπόρου, καὶ οὕτω, ἀκολουθησάντων καὶ τῶν λοιπῶν τὸ παραδειγμά του, μετέβη ἅπας ὁ στρατός τῶν σταυροφόρων εἰς τὰ παράλια τῆς Ἀσίας.

Καθ' ἣν στιγμήν οἱ σταυροφόροι ἔθετον τὸν πόδα εἰς τὰ παράλια τῆς μικρᾶς Ἀσίας, οἱ Τούρκοι Σελτζουκίδαι, οἱ βραβεκρότεροι καὶ θηριωδέστεροι τῶν λοιπῶν, κατείχον τὸ ἐσωτερικὸν τοῦ μέρους τούτου τῆς γῆς, ὁ δὲ ἀρχηγὸς αὐτῶν Δαθιδ, ὁ ἐπικαλούμενος Κιλίτζ Ἀρσλάν (σπάθη τοῦ λέωντος), ἐδέσποζεν εἰς τὴν ἀπὸ τοῦ Εὐφράτου καὶ Ὀρόντου μέχρι Νικαίης ἐκτεινομένην χώραν. Εἰς τὴν φωνὴν τοῦ ἀρχηγοῦ τούτου οἱ τολμηρότεροι καὶ φαντατικώτεροι τοῦ Κορκαίου ὄπαδοι προσέδραμον ὅπως ἀντιστῶσιν εἰς τὰς χριστιανικὰς ἐκείνας στρατιάς ἢ Εὐρώπη δ' ἔμελλε καὶ πάλιν νὰ μετρήσῃ τὰς δυνάμεις τῆς πρὸς τὰς δυνάμεις τῆς Ἀσίας, ὡς ἔλλοτε ἐπὶ Ἀλεξάνδρου τοῦ Μακεδόνα, ὡς κονίστρα τῆς πρώτης ταύτης πάλης τῶν Χριστιανῶν καὶ Μουσουλμάνων ἐξελέγη ἡ Νίκαια, πόλις τεραστίως ὄχυρά, ἐντὸς τῆς ὁποίας ὁ Σουλτάνος εἶχεν ἐγκλεισῆαι τὴν οἰκογένειαν καὶ ἅπαντας τοὺς θησαυρούς του. Οἱ σταυροφόροι ἀναχωρήσαντες ἀπὸ τῆς Καραγῆδονος ἔφθασαν μετ' οὐ πολὺ εἰς Ἔλενοῦπολιν, ὅπου εὗρον ἐλευσινά τινα λείψανα ἐκ τοῦ στρατοῦ τοῦ Ἑρμηίτου. Μετὰ ταῦτα διέβησαν τὸν ποταμὸν Δράκοντα καὶ διὰ σχολῶν καὶ ἀποκρήμων ὁδῶν ἐφθασαν μετὰ τινὰς ἡμέρας εἰς τὰς πρὸ τῆς Νικαίης πεδιάδας. Ἐπὶ τῶν πεδιάδων ἐκείνων τῆς Βιθυνίας ὁ λαμπρὸς καὶ εὐτακτὸς στρατός τῶν σταυροφόρων συγκείμενος ἐξ ἑκατῶν χιλιάδων ἵππεων καὶ πολυκρήμων πεζῶν, περιέχων τὸ ἄνθος τῶν πολεμιστῶν δεκαεννέα εὐρωπαικῶν ἔθνων, ἔστησε τὰς σκηνάς του, καὶ ἐν ἐλλείψει λίθων, ποιήσας περιφραγμὰ του τὰ ὅστ' αὐτῶν ἄνευ ταφῆς μεινάντων πρώτων σταυροφόρων, ἤτοιμάζετο εἰς τακτικὴν τῆς Νικαίης πολιορκίαν.

Τελευταῖος εἶχε φθάσει ὁ κόμης τῆς Τολώζης καὶ τελευταῖος ἔστησε τὰς σκηνάς του. Ὅπισθεν αὐτοῦ δέκα χιλιάδες μουσουλμάνοι ἵππεις, ἐκχυνθέντες ἀπὸ τῶν ὀρέων, διεσπάρησαν εἰς τὴν πεδιάδα καὶ προῦχώρησαν μέχρι τῶν σκηνῶν του.

Πότε συνήρθη μάχη μεταξὺ τῶν στρατιωτῶν τοῦ κόμης καὶ τῆς προσυλακῆς τοῦ ἐχθροῦ, ἀλλὰ μετ' οὐ πολὺ ἕτεροι πενήτηντα χιλιάδες ἵππεις μουσουλμάνοι, ἔχοντες ἐπὶ κεφαλῆς τὸν Σουλτάνον τῆς Νικαίης, ἤλθον εἰς ἐπικουρίαν τῆς προσυλακῆς των. Οἱ δύο στρατοὶ τότε συνεπλάκησαν μανιωδῶς ἅπανταχοῦ αἱ περιεκεφαλαῖαι καὶ τὰ ξίφη καὶ αἱ λόγχαι ἀπέπεμπον τὰς φρικώδεις μαρμαρυγὰς των, καὶ ὁ κτύπος τῶν συγκρουομένων ὄπλων ἀντήγει βραγὺς εἰς μεγάλην ἀπόστασιν. Οἱ Τούρκοι εἰδείξαν μεγίστην ἀνδρίαν καὶ ἐπιτηδέντητα περὶ τὸ πολεμῆν. Ἐπιπτον ὡς θαίμονες εἰς τὰς τάξεις τῶν σταυροφόρων καὶ ἐφόνευον, εἶτα ἀπεσύροντο ὡς θαίμονες φρονιόντες καὶ πάλιν, καὶ πάλιν ἐφορῶντες. Ἄλλ' ὁ Γοδεφρείδος, ὁ ἀδελφὸς αὐτοῦ Βαδοῦνος, ὁ Ροβέρτος κόμης τῆς Φλάνδρας, ὁ δούξ τῆς Νορμανδίας, ὁ Βοεμουνης καὶ ὁ ἀνδρῆς Τανκρέδης εἰσώρμων ἀπόττοι ἐν μέσῳ τοῦ ἐχθροῦ φέροντες ἅπανταχοῦ τὸν θάνατον. Τέλος ὁ ἐχθρὸς πρὸς τὸ ἐσπέρως ἠττηθεὶς ἐφυγεν εἰς τὰ ὄρη, ἐγκαταλείψας τέσσαρας χιλιάδας νεκροὺς εἰς τὸ πεδίον τῆς μάχης. Οἱ σταυροφόροι ἀπόλωσαν δύο χιλιάδες ἄνδρας, ἀλλ' ἡ νίκη ἔμεινε εἰς αὐτούς. Μεθυσθέντες τότε ἐκ τῆς χαρᾶς των ἀπέταχον δισχίλιον νεκρῶν τὰς κεφαλὰς, καὶ τὰς μὲν χιλίας ἐξεσπινθόνισαν ἐντὸς τῆς πόλεως πρὸς ἐκδειμᾶτων τοῦ ἐχθροῦ, τὰς δὲ ἑτέρας χιλίας ἀπέστειλαν ὄθρον τῷ αὐτοκράτορι.

Μετὰ τὴν μάχην ταύτην ἡ πολιορκία ἐγένετο στενωτέρη, καὶ οἱ πολιορκούμενοι ἤρχισαν νὰ ἀποθαζύωνται ὅτε μάλιστα εἶδον σκεπασμένην τὴν λίμνην, ἀπὸ τῆς ὁποίας ἐλάμβανον τὰς τροφὰς των, μὲ πολεμικὰ πλοῖα, τὰ ὁποῖα λαθόντες οἱ σταυροφόροι παρὰ τοῦ αὐτοκράτορος μετέφερον εἰς τὴν λίμνην ἐκείνην διὰ ζηρίας ἐπὶ ἀμαξῶν, ἀπόλωσαν ἅπασα τὰς ἐλπίδας των. Ἄλλ' ἐνὸς οἱ πολιορκούμενοι εἶχον ἀρχίσει τὴν ἔφοδον καὶ διὰ τῆς ἐλεπόλεως εἶχον κάμει ἤδη μέγα φῆγμα εἰς τὰ τεῖχη καὶ ἐθεώρουν βεβήκην τὴν εἰς αὐτούς παραδόσιν τῆς πόλεως, οἱ πολιορκούμενοι, ἐνθόσκοντες εἰς τὰς προτροπὰς καὶ ὑποσχέσεις τοῦ ἀπεσταλαμένου τοῦ αὐτοκράτορος Βουτουμίτου, παρέδωκαν εἰς ἐκείνον τὸ φρούριον. Οἱ σταυροφόροι ἰδόντες παρ' ἐλπίδα τὴν αὐτοκρατορικὴν σημαίαν κυμανομένην ἐπὶ τῶν ἐπάλλξεων τῆς Νικαίης, ὀργίσθησαν καθ' ὑπερβολὴν, ἢ ἐλευθεριότης ὅμως τοῦ αὐτοκράτορος κατεπαύνη τὴν ὀργὴν των. Ἡ δεξιότης μάλιστα τοῦ Ἀλεξίου ἔπεισε καὶ αὐτὸν τὸν ἀγέροχον Τανκρέδην νὰ δώσῃ τὸν ἀείποτε ζητούμενον ὄρ-

κον, ὅστις ὅμως δίδων αὐτὸν ὑπεσχέθη νὰ μείνη πιστός εἰς τὸν αὐτοκράτορα ἐνώσω καὶ οὗτος μείνη πιστός εἰς τοὺς σταυροφόρους.

Μετὰ τινὰ ἀνάγκυλαν παρὰ τὴν Νικαίαν ἐξεκίνησεν ὁ σταυροφορικὸς στρατός τὴν 25 Ἰουνίου χωρῶν πρὸς τὴν Παιλαστίνην. Ὁ τόπος αὐτὸς οὐ ἔμελλον νὰ διαθῶσιν ἦτον ἐρημὸς καὶ ἀνδροῦς ὕθεν ὅπως πορίζωνται εὐχερέστερον τὰ ἐπιτήδεια, διήρσαν τὸν στρατὸν εἰς δύο σώματα, τῶν τὸ σημαντικώτερον ἀνάλαβον νὰ ὀδηγήσων ὁ Γοδεφρείδος, ὁ Βασιμουνδος, ὁ Ἀδεμᾶρος, ὁ Οὐγος καὶ ὁ κόμης Φλάνδρας τὸ ἕτερον ὁ Βασιμουνδος, Τανκρέδης καὶ ὁ δούξ τῆς Νορμανδίας. Τα δύο αὐτὰ σώματα ὄφειλον νὰ βαδιζοῖσι παράλληλως καὶ εἰς μικρὰν ὄσφ τὸ δυνατόν ἀπ' ἀλλήλων ἀπόστασιν, ὅπως δύνανται νὰ συμβουθῶνται ἐν ἀνάγκῃ. Οἱ σταυροφόροι ἐβάδιζον ἀμέριμνοι καὶ ἠγνόνον ἐντελῶς τὰ μεγάλα προσκόμματα ἅτινα ἔμελλον νὰ ἀπαντήσων, οὐδ' ὑπόπτευον ὅτι τοὺς ἐν Νικαίᾳ κατὰβληθέντας Τούρκους ἔμελλον νὰ ὑπκνήσωσι καὶ πάλιν τρομερωτέρους ἐνώπιόν των.

Περὶ τὴν πρώτην τῆς 4 Ἰουλίου, φθάσας ὁ ὑπὸ τὸν Βασιμουνδον στρατός εἰς τὴν πεδιάδα Γοργόνην, τανῶν Σπήλαια, εἶδον ἐκθαμβῶς εἰς τὸν ἐρίζοντα ἄπειρα μουσουλμάνων στίφη, τὰ ὁποῖα ὑπὸ τὴν ὀδηγίαν τοῦ Σουλτάνου τῆς Νικαίης ἤρχοντο νὰ ἐμποδίσων τὴν διόδον εἰς τοὺς σταυροφόρους. Τῷ ὄντι, ὁ ἀτίθαστος οὗτος Σουλτάνος, ὅς δικαίως ἐκλήθη Σπάθη Λέωντος, ἐπὶ κεφαλῆς τριακοσίων χιλιάδων πιστῶν Μουσουλμάνων, παρηκολούθει ἐκ τοῦ πλεῖστον τὸν χριστιανικὸν στρατὸν, καὶ ἐκκυροφυλάκτει ἀρμυδικὰν περίστανιν ὅπως ἐπιπέσῃ κατ' αὐτοῦ. Καὶ ἐν ὄσφ μὲν ὑπῆρχε συννωμένος ἅπας ὁ στρατός εἰς ἓν ἰσχυρὸν σῶμα, ὁ μουσουλμάνος ἐκείνος δὲν ἐτόλμη νὰ ἐπιχειρήσῃ τι κατ' αὐτοῦ ἕκαστος ἰδὼν ὅμως τὴν γεννομένην διαίρεσιν, ἐνόμισε κατάλληλον τὴν περίστανιν νὰ ἐπιπέσῃ μεθ' ὀλων αὐτοῦ τῶν δυνάμεων πρῶτον κατὰ τοῦ ἐνὸς τῶν σωμάτων, εἶτα κατὰ τοῦ ἑτέρου, καὶ οὕτω νὰ καταστρέψῃ ἀμφοτέρα ἔξελέξατο δὲ ὡς πρῶτον θῆμα τῆς μακίης του τὸ ἀσθενέστερον τῶν σωμάτων, ὅπερ ἦν τὸ τοῦ Βασιμουνδου. Ὅτε ἐπὶ τῶν λόφων τῆς Γοργόνης εἶδον οἱ σταυροφόροι ἐκείνοι τὴν ἀπειλητικὴν τῶν μουσουλμάνων στρατικὴν ἐκχυνομένην χειμᾶδρον δίπην εἰς τὴν πεδιάδα, ἀμφοτελευτήθησαν ἐπὶ τινὰς στιγμὰς ἀλλ' ὁ Βασιμουνδος καὶ ὁ δούξ τῆς Νορμανδίας διετάξαν ἀμέσως τοὺς ἵππεις ἢ ἀριπυύσωσι καὶ νὰ πύξωσι τὰς σκηνὰς των. Μετὰ τινὰς στιγμὰς

δλόκληρον τὸ στηθὲν στρατόπεδον ἔκειτο παρὰ τὴν ὄχθην τοῦ διαδρέχοντος τὴν πεδιάδα ἐκείνην μικροῦ βύρακος, καὶ ἐκ μὲν τοῦ μέρους τούτου ὑπερησπίζετο ὑπὸ τοῦ ποταμοῦ, ἐκ δὲ τοῦ ἑτέρου ὑπερησπίζετο ὑπὸ τεναγῶν, ἃ ἐκάλυπτε πυκνὸς καλαμών. Ἐν τῷ κέντρῳ διάταξε νὰ εἰσέλθωσιν αἱ γυναῖκες, οἱ παῖδες καὶ οἱ ἀσθενεῖς, συνάμα δὲ ὄρισεν καὶ τὰς θέσεις ἃς ὄφειλεν ἕκαστος τῶν στρατηγῶν νὰ ὑπερησπίσῃ. Τὸ ἱππικὸν διακρινθεὶς εἰς τρεῖς σώματα, ἐξῆλθε τοῦ στρατοπέδου καὶ ἠτοίμασθη νὰ ἐμποδίσῃ εἰς τὸν ἐχθρὸν τὴν διὰβασιν τοῦ ποταμοῦ, ὃ δὲ Βαϊμούνδος, ἐπὶ κεφαλῆς τοῦ ἐπικουρικοῦ σώματος, ἔλαβε θέσιν ἐπὶ τινος ὑψώματος, ὁπόθεν ἐδύνατο νὰ κατοπτρῆ τὴν πορείαν τῆς μάχης. Ἀλλὰ πρὶν ἔτι πηχθῶσιν ἀπασιν αἱ σκηναὶ, σῶμα τι μουσουλμάνων κατεργόμενον ἀπὸ τῶν λόφων ἤρξατο τῆς μάχης βίβαν κατὰ τῶν σταυροφόρων χάλαζαν βελῶν. Τὴν πρώτην ταύτην προσβολὴν ὑπέστησαν ἀνδρείως οἱ σταυροφόροι, καὶ μετ' οὐ πολὺ τὸ σῶμα ἐκείνο ἐτραπή εἰς φυγὴν. Οἱ χριστιανοὶ ἱππεῖς καταδίωξαν τοὺς προσβολόντας μουσουλμάνους, καὶ πολλοὺς ἐξ αὐτῶν ἐφόρευσαν. Ἀλλ' ἐνῶ κατεστρέφετο τὸ τουρκικὸν τοῦτο σῶμα, ἕτερον πλῆθος ἐχθρῶν κατήγετο ἀλαλάζον ἐπίσης ἀπὸ τῶν ὄρεων καὶ ἐφόρμα μεθ' ὀρμῆς ἀκαταμάχτου εἰς τὸ χριστιανικὸν στρατόπεδον. Ὁ χεῖμαρξος οὗτος τοῦ ἐχθροῦ ἐστάθη ἀδύνατον ν' ἀναγκαισιθῇ, συμπαρασύρας δὲ ἢ καταστρέψας πᾶν ὅ,τι συνήντα ἀν- μιστάμενον, διέβη τὸν ποταμὸν, καὶ προχωρήσαν μέχρις αὐτοῦ τοῦ κέντρου τοῦ στρατοπέδου, ἔφερε τὸν ὄλεθρον καὶ τὴν φρίκην. Αἱ γυναῖκες, οἱ παῖδες, οἱ γέροντες καὶ οἱ ἀσθενεῖς ἔπασαν τότε ἀνευ ἀντιστάσεως εἰς τὰς χεῖρας τῶν βαρβάρων, ἐν δὲ τῇ τρομαρῇ ταύτῃ συγχύσει, αἱ φωναὶ καὶ οἱ ὀδυρμοὶ τῶν προσκυνητῶν ἐμίγνοντο μετὰ τῶν ἀλαλαγμῶν τῶν βαρβάρων. Οἱ Τούρκοι ἔτραξαν τοὺς πάντας, ἐφείδοντο δὲ μόνον τῶν νέων καὶ ὠραίων γυναικῶν, ἃς ἀπὸ τοῦδε ὄριζον διὰ τὸ Σεράγιον. Αἱ εὐγενεῖς τότε θυγατέρες καὶ γυναῖκες τῶν Βαρόνων καὶ ἱπποτῶν τῆς Εὐρώπης ἐν μέσῳ τοῦ φονικοῦ τούτου θορύβου ἔτρεχον εἰς τὰς σκηνάς των, ἐνεδύοντο τὰ ὠραιότερα τῶν φορεμάτων καὶ τὰ πολυτιμότερα τῶν κοσμημάτων των, ὅπως διὰ τῆς καλλονῆς των ἐξημερώσωσι τὰς ἀγρίας ἐκείνας ὀρδᾶς, καὶ διὰ τῶν θεληγῆτων των, μπλακύνουσαι τὰς καρδίας των, ἐξαγοράσωσιν ἀντὶ τοῦ θανάτου ἀτιμον δουλείαν. Εἰς τοὺς καθ' ἡμᾶς χρόνους, ὅτε τὸ ἑλληνικὸν ἔθνος ἐμάχετο κατὰ τῶν αὐτῶν

μουσουλμανικῶν ὀρδῶν, εἶδομεν συμβαίνειν τι ὅλων ἀντίθετον. Αἱ ἑλληνίδες γυναῖκες πολλαὶς προθέτιμασεν τὸν θάνατον ἀντὶ τοῦ γυναικωνιτίδος ἀκολάστου τινος Ηισᾶ.

Ἐν τούτοις ὁ ἐποπεύων Βαϊμούνδος ἰδὼν τὸν κίνδυνον τοῦ στρατοπέδου, ἔδραμε πρὸς βοήθειάν του καὶ ἠνάγκασε τὸν Σουλτάνον ν' ἀποσυρθῇ ἀφήσας εἰτα φρουρὰν ἱκανὴν νὰ τηρῇ αὐτὸν εἰς ἀπόστασιν τινὰ, ἔδραμεν εἰς ἕτερον τῆς μάχης μέρος, ὅπου οἱ πολεμουῖντες κατὰ τῶν μουσουλμάνων χριστιανοὶ εἶχον ἀρχίσει νὰ κλονίζωνται. Τοῦ σώματος τοῦ Βαϊμούνδου προκηρούμενος ὁ δούξ τῆς Νορμανδίας, ἔρπασεν ἀπὸ τῶν χειρῶν τοῦ σκιαιοφόρου τὴν χρυσοῖς γράμμασι πεποικιλιμένην λευκὴν σημαίαν, καὶ ὀρμήσας ἐν μέσῳ τῶν Μουσουλμάνων, ἀνέκραζε τὸ «*Dieu le veut! à moi Normandie!*» Ἡ τόλμη καὶ αἱ προτροπαὶ τοῦ ἀνδρείου δουκ' ἐνεθάβρον τοὺς Λατίνους, ἀλλ' ἡ τακτικὴ τῶν Τούρκων, οἵτινες ἀπέφευγον τὴν ἐκ τοῦ συστάδην μάχην, ἔφερον αὐτοὺς εἰς ἀμηχανίαν, καθότι δὲν ἐδύναντο νὰ ποιήσωσι χρῆσιν οὔτε τῆς σπάθης των οὔτε τῆς λόγχης των.

Ἐν τῇ μάχῃ ταύτῃ, καθ' ἣν ἡ ἀνισότης τῶν δυνάμεων ἦτο μεγάλη, ἡ ἀνδρεία τῶν στρατιωτῶν τοῦ Βαϊμούνδου ἀνεδείχθη θαυμασίαι. Ἀναγκασθέντες, ἅμα μετὰ τὴν ἐναρξιν τῆς πάλης, νὰ ἐγκαταλίπωσι τὸ προσχεδίασμα τῆς μάχης, ἕκαστος ἀρχηγὸς συνεβουλεύετο ἑαυτὸν καὶ μόνον. Αἱ ἐλευθερωθεῖσαι ἀπὸ τῶν χειρῶν τῶν Μουσουλμάνων γυναῖκες, λαθούσαι ἤδη θάρρος, περιέθεον τὰς τάξεις τῶν χριστιανῶν, ἔφερον καταψυκτικὰ ποτὰ εἰς τοὺς ὑπὸ τοῦ καύσωνος καταπνιγμένους στρατιώτας καὶ ἐξώρκιζον αὐτοὺς νὰ διπλασιάσωσι τὸ θάρρος των ὅπως σώσωσιν αὐτὰς ἀπὸ τῆς αἰχμαλωσίας. «*Κατὰ τὴν περίφημον ταύτην μάχην, λέγει εἰς χρονογράφος τῆς ἐποχῆς ἐκείνης, οὐδαὶς ἔμενον ἀργός· οἱ ἱππότες καὶ πάντες οἱ ἱκανοὶ εἰς πόλεμον ἐμάχοντο· οἱ ἱερεῖς καὶ οἱ κληρικοὶ ἐκλιον καὶ προσήχοντο· αἱ γυναῖκες, ὅσαι δὲν ἔφερον ὕδωρ εἰς τοὺς πολεμουῖντας, θρηνοῦσαι ἔσυρον ὑπὸ τὰς σκηνάς τοὺς νεκροὺς καὶ τοὺς πληγωμένους». Ἀλλὰ τὰ πάντα ἀπέβαινον μάταια καὶ ἡ ἀπώλειαν τῶν σταυροφόρων ἐφαίνετο βεβαία, διότι τὸ ἄπειρον πλῆθος τῶν Μουσουλμάνων εἶχε κυκλώσει τὸν χριστιανικὸν στρατὸν καὶ οὐδεμίαν διεξόδον ἐφαίνετο ἐλευθερὰ πρὸς φυγὴν. Οἱ σταυροφόροι κῆρῖσκοντο ἀπανταχόθεν στενοχωρημένοι, καὶ ἔμενον ἐγκεκλεισμένοι ὡς ἐν μάνδρα τινί φονεύοντες καὶ φονευόμενοι. Ὁ Ροβέρτος κόμης τῶν*

Παρισίαν, ὁ αὐτὸς ἐκεῖνος ὁ καθίσας ἐπὶ τοῦ κλίμακους παρὰ τὸν θρόνον τοῦ αὐτοκράτορος, ἐπληρώθη θνασιμῶς, ἀφοῦ ἔπασαν περὶ αὐτὸν τεσσαράκοντα ἐκ τῶν ὀπαδῶν του. Ἐπίσης Γουλιέλμος ὁ ἀδελφὸς τοῦ Τανκρέδου, νέος εὐειδῆς καὶ ἀνδρείος, ἔπασε διάτρητος ὑπὸ τῶν βελῶν τοῦ ἐχθροῦ, καὶ αὐτὸς δὲ ὁ Τανκρέδης, θραυσθείσης τότε τῆς λόγχης του, θὰ ἔπιπτε νεκρὸς ἐὰν μὴ ἐπήρθετο ὁ σῶσας αὐτὸν Βαϊμούνδος.

Ἐνῶ διεκίνητο εἰς τοιαύτην κατὰστασιν τὰ τῆς μάχης, καὶ οἱ ἐξηνητημένοι ὑπὸ καμάτου σταυροφόροι ἔμελλον μετ' οὐ πολὺ νὰ ὑποκύψωσιν εἰς τὰς ἀδικλείπτως ἀνευνομήνας δυνάμεις τοῦ ἐχθροῦ, αἰφνης μυριάδες φωναὶ ἀνήγγειλαν τὴν ἔρριξιν τοῦ Γοδεφρείδου, ὅστις ἐφαίνετο ἤδη ἐρχόμενος μετὰ τοῦ ἑτέρου σώματος τῶν σταυροφόρων. Ὁ στρατηγὸς οὗτος εἶχεν εἰδοποιηθῆ ὑπὸ τοῦ Βαϊμούνδου, ὅστις ἔμα ἀρχαζόμενος τῆς μάχης ἀπέστειλε πρὸς αὐτὸν ἱππέας ἵνα τῷ ἀναγγείλῃ τὴν προσβολὴν τοῦ ἐχθροῦ. Ὅτε ὁ Γοδεφρείδος, ὁ κόμης Βερμανδόκ καὶ ὁ κόμης Φλάνδρας ἐπὶ κεφαλῆς τοῦ στρατοῦ των ἐράνησαν ἐπὶ τῶν ὄρεων, ὁ ἥλιος εἶχε διανύσει τὸ ἥμισυ τῆς ὁδοῦ του, καὶ αἱ ἀκτίνες του ἀντανεκλῶντο ὑπὸ τῶν ἀσπίδων, τῶν κρηθῶν καὶ τῶν γυνῶν ξιφῶν αἱ σημεῖα τῶν ἐκυμάνοντο ὑπὸ τοῦ ἀνέμου, ὁ κρότος τῶν τυμπάνων καὶ ὁ ἦχος τῶν σαλπείγων ἤκούετο μακρόθεν, τεσσαράκοντα δὲ χιλιάδες πολεμιστῶν ἐνόπλιον ἐβλάθζον ἐν μεγίστῃ τάξει. Ἡ θέα τοῦ στρατοῦ τούτου ἐνεψύχωσε τοὺς σταυροφόρους τοῦ Βαϊμούνδου καὶ ἔβριψε τὸν τρόμον ἐν μέσῳ τῶν ἀπίστων. Πρὸ πάντων ἤδη ὄρων οἱ πολεμισταὶ τοῦ πρίγκιπος τοῦ Ταραντοῦ ἔφερον ἅπαν τὸ βῆρος τῆς ἀνίσου ταύτης μάχης.

Ὁ Γοδεφρείδος, Ὀύγος, ὁ Βαδουῖνος καὶ Εὐσταθῖος, ἀδελφοὶ τοῦ δουκὸς τῆς Λορραίνης, φέροντες τὰς τεσσαράκοντα χιλιάδας ἐπιλέκτους ἱππεῖς των, ἐβρίσθησαν πρὸς τὸ μέρος τοῦ ὑπὸ τῶν ἐχθρῶν κυκλωμένου στρατοπέδου. Τοσαύτη δ' ἦτο ἡ ὀρμὴ τοῦ δουκὸς τῆς Λορραίνης ὅστε οἱ μουσουλμανικοὶ λόχοι θὰ ὑπέθεσαν κεραυνοὶ ἐνακῆπτονται ἐν τῷ μέσῳ των τὰ πτώματα ἔπιπτον σωρηθῶν ὑπὸ τὴν σπάθην τῶν Γάλλων, ἡ κοιλὰς δὲ καὶ τὰ περίεθρον ἀντήχουν τοὺς θρήνους τῶν θνησκόντων καὶ τοὺς πικρὰς τῶν Λατίνων. Ἐνῶ δὲ ὁ στρατὸς τοῦ Γοδεφρείδου, συνηνωμένος μετὰ τοῦ στρατοῦ τοῦ Βαϊμούνδου, ἐβρίπτε τὸν θάνατον καὶ τὴν σύγχυσιν εἰς τὰς τάξεις τῶν Μουσουλμάνων, οὗτοι κατελήθησαν ὑπὸ νέου τρόμου,

ὅτε εἶδον τὰς δέκα χιλιάδας ὀπλιτῶν τῆς οὐραγίας καταβαινούσας, ἀπὸ τοῦ ὄρους, ὑπὸ τὴν ὄχθην τοῦ Ραϊμούνδου καὶ τοῦ ἐπισκόπου Ἀδεμάρου. Ὁ Σουλτάνος εἶχεν ἀποσυρθῆ μετὰ τοῦ στρατοῦ του εἰς τὰ ὑψώματα, ἐλπίσας ὅτι οἱ σταυροφόροι δὲν θὰ ἐτόλμων νὰ τὸν καταδιώξωσιν ἀλλ' αἱ ἐλπίδες του ἐματαιώθησαν! Ὁ Γοδεφρείδος, ὁ Τανκρέδης, ὁ Βαϊμούνδος καὶ ἄλλοι τινὲς περιέζωσαν τὰς θέσεις ἐκείνας, καὶ τότε τὸ αἶμα τῶν ἀπίστων ἐβρύσσε καὶ ἀπὸ τῶν δειράδων τῶν λόφων ἐκείνων, ἀπανταχοῦ δὲ τὰ πτώματα ἐκαλύπτον τὸ ἔδαφος.

Ἡ μάχη διήρκεσε μέχρι τῆς νυκτός, αἱ δὲ τελευταῖαι σκηναὶ τοῦ δράματος τούτου ὑπῆρξαν φονικώταται. Ὄμοι μὲ τὸ στρατόπεδον τοῦ ἐχθροῦ, οἱ σταυροφόροι ἐκυρίευσαν πλείστας ζωοτροφίας, μεγάλουπρεπεῖς σκηνάς, πλῆθος ζώων καὶ ἰδίως καμήλων, ἃς πρώτῃν φοράν ἤδη ἐβλεπον θαυμάζοντες οἱ εὐρωπαῖοι.

(ἔπειτα συνέχεται)

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ.

Ἰπόμνημα τῆς νήσου Κερῶν συνταχθέν ὑπὸ Κωνσταντ. Νικοδήμου, ἐποικονάρχου, τόμος δύο, Ἀθήνησι, Τυπογραφεῖον Δ. Α. Μαυρομαμάτη, 1862. Πρὸ τινος ἀπεστάλη εἰς τὸ γραφεῖον μας τὸ ὑπὸ τὸν ἀνωτέρω τίτλον ἀξιόλογον τοῦτο σύγγραμμα, ὑπὸ τοῦ παντὸς ἐπαίνου ἀνωτέρου Κυρίου Κ. Νικοδήμου συνταχθέν, καὶ πραγματευόμενον ἰδίῃ μὲν περὶ τῶν ἀγώνων τῆς ἠρωϊκῆς αὐτοῦ πατρίδος, γενικῶς ὅμως ἐξεταζόμενον ἀποτελοῦν μέρος, καὶ μέγα μάλιστ, τῆς καθόλου, ἱστορίας τῆς ἐνδόξου ἡμῶν ἐπαναστάσεως. Τίς δὲν συνεκινήθη ἀναγνώσκων ἢ ἀκούων διηγουμένην τὴν καταστροφὴν τῶν Κερῶν, τὰς ἀριστείας τῶν γενναίων αὐτῶν κατοίκων καὶ τοὺς κατὰ τὴν ἐνδοξὴν τῆς ἑλλάδος πάλιν πρὸς ἀπολυθέρωσίν της ἀγῶνας των! Τὴν ἱστορίαν τῆς ἐπαναστάσεως ἐκείνης, ἀλλ' ἱστορίαν ἀκριβῆ καὶ ἀμερόληπτον, δὲν ἀναμνησκόμενος τόσο ταχέως ἢ ἀναβολὴ τῆς συγγραφῆς τῆς ἱστορίας ὠφελήσει τοὺς καταγινόμενους ἤδη εἰς αὐτήν, ὅπως μὴ περιπέσωσιν εἰς τὰ σφάλματα, εἰς ἃ περιέπεσαν οἱ μέχρι τοῦδε περὶ αὐτῆς γράψαντες, διότι ὡς παρατηροῦμεν διάφοροι κατέγιναν καὶ κατηγγίνονται εἰς τὴν εξιστόρησιν των κατὰ μέρος γεγονότων τῆς ἠρωϊκῆς ἐκείνης καὶ ἐνδόξου ἐπαναστάσεως, ἡ συναρμοσμένη τῶν ὁμοίων θέλει ἀποτελέσει τὸ πλεῖστον τῆς ὅλης ἱστορίας.

Καί ἐν μὲν τῷ προοίμιῳ τοῦ συγγράμματός του προσπαθεῖ ὁ Κ. Νικόδημος ν' ἀνασκευάσῃ τὰ ἐσφαλμένα τῆς ἱστορίας τοῦ Κ. Τρικούπη καὶ τῶν ἀπομνημονευμάτων τοῦ Κ. Σηλιάδου μέρη, ὅσον ἀφορᾷ τοὺς ἀγῶνας τῶν συμπατριωτῶν του, εἰς οὓς ὁ Κ. Νικόδημος ἤ παρευρέθη, ἢ ἀμέσως τότε ἐμαθεν. Τὰ πρὸς ἀνασκευὴν φερόμενα ὁμολογοῦμεν ὅτι μὰς ἐπεισαν, ὡς θὰ πείσῳσι καὶ πάντα καλῶς ἐξετάζοντα τὰ πράγματα καὶ ἀπὸ πνεύμα ἀμερόληπτον καταχόμενον. Οὐδεὶς βεβαίως πιστεύομεν ὅτι θὰ προσπαθῆσῃ ποτὲ ἐκ προθέσεως νὰ συμκρήνῃ νὰ μεγάλα κατάρθωματα ἢ ν' ἀμφισβήτη τὴν δόξαν ἐκ τῶν ἀνδραγαθησάντων ἐν αὐτοῖς· ἀλλ' ἢ ἐσφαλμένη ἀντίληψίς αὐτῶν ἢ αἰ μεροληπτικῆ πληροφορία δύνακτον νὰ τὸν παρασύρῳσιν· ἰδοὺ οἱ σκόπελοι εἰς τοὺς ὁποίους ὁ ἱστορικὸς ἀνάγκη νὰ μὴ προσκρούσῃ, καὶ εἰς τοῦτο τὰ μέχρι τοῦδε ἐκδοθέντα καὶ τὰ πιθανῶς ἐκδοθησόμενα ὑπομνήματα θὰ τὸν βοηθήσωσιν.

Τοῦ συγγράμματός τούτου προτάσσει ὁ συγγραφεὺς ἀξιολόγους πληροφορίες περὶ τῆς ἱστορίας καὶ τῶν παραδόσεων τῆς νήσου Ψαρῶν περὶ κατοικισμοῦ αὐτῶν καὶ περὶ τῶν πρώτων κατοικῶν, ἐξ ὧν κατὰ γὰρ ἡ ὑπάρχουσα γενεὰ εἶτα πραγματεύεται περὶ τῆς πρώτης τῶν Ψαριανῶν ἐπαναστάσεως τῆς κατὰ τὸ 1770, περὶ τῆς τοπικῆς τῆς νήσου διοικήσεως καὶ περὶ τῶν ἠθῶν, ἐθίμων, ἐμπορίου, βιομηχανίας, ναυπηγίας, ἐκπαιδεύσεως καὶ δημοσίων ἔργων· ἐν δὲ τῷ δευτέρῳ μέρει περιγράφει τὴν δευτέραν τῶν Ψαριανῶν ἐπανάστασιν, τὰ καταδρομικὰ πλοῖα καὶ κλεῖει τὸν πρῶτον τόμον μὲ τὴν ἐξιστόρησιν τοῦ ἀποικεισμοῦ, τῆς καταστροφῆς τῶν Ψαρῶν καὶ τῶν μετ' αὐτὴν συμβάντων.

Ἐν τῷ δευτέρῳ τῷ μὲν περιγράφεται ἡ ἀλλαγὴ τῆς ἐπιτροπῆς, ἢ συνδρομῆς, ἣν ἔδωκαν οἱ Ψαριανοὶ εἰς τὸ στρατόπεδον τῆς Ἀστικῆς διὰ τὴν ἀπελευθέρωσιν τῶν Ἀθηνῶν, τὰ καταδρομικὰ πλοῖα μετὰ τὴν καταστροφὴν τῶν Ψαρῶν, τὰ ἦθη καὶ ἔθιμα τῶν Ψαριανῶν μετὰ τὴν καταστροφὴν των, ἢ οἰκονομικὴ διαχείρισις, ἢ ἄλλαι τοῦ Κυβερνήτου καὶ ἢ διαρκεία τῶν διοικήσεων· ἐν ἰδίῳ δὲ καὶ χωριστῶ μέρει, ἀπομνημονεύματα ἐκστρατειῶν καὶ ναυμαχιῶν τοῦ ἑλληνικοῦ στόλου ἐπιγραφόμενα, περιγράφει ὁ Κ. Νικόδημος τὰς ἐκστρατείας καὶ ναυμαχίας εἰς ἀς ἔλαβε μέρος. Αὗται δὲ εἰσὶν ἢ ἐκστρατεία τῆς Ἐρβίσοῦ, ἢ ἐκστρατεία τῆς Σάμου, ἢ ἐκστρατεία τῆς Χίου, ἢ ἐκπλευσίς τῶν Ψαριανῶν πλοίων δι' Ἰθάκην καὶ Σπέτσας, ἢ εἰς

Ψαρὰ ἐκστρατεία, ἢ εἰς Σάμον, ἢ εἰς Μεσολόγγιον, ἢ δευτέρα εἰς Σάμον καὶ ἢ πολιορκία τῆς Ναυπάκτου τοῦ Ἀντιζῆου καὶ Μεσολογγίου καὶ ἢ παράδοσις αὐτῶν· Κλεῖει δὲ τὸ μέρος τοῦτο καὶ τὸ ὄλον συγγραμμα δι' ἑνὸς ὑπομνήματος περὶ τῆς κατασκευῆς τῶν πυρπολικῶν. Αἱ τὸ πρῶτον ἤδη διδόμεναι πληροφορίες περὶ τῶν περιέργων τούτων πλοίων, τῶν τοσοῦτω συντελεσάντων εἰς τὴν δόξαν τῶν ἠρωϊκῶν ναυμάχων μας, εἶναι πολλοῦ λόγου ἄξιαι καὶ πάντῃ περιέργοι. Ἐξ αὐτῶν μανθάνει ὁ ἀναγνώστης τὴν μετασκευὴν πλοίου εἰς πυρπολικόν, τὰς ἐκ τῆς πείρας ἐπενεχθείσας βελτιώσεις ἐπὶ τῆς κατασκευῆς αὐτῶν, τὴν ὕλην, τὴν σύνθεσιν τῶν πληρωμάτων καὶ τὸν ἐφοδιασμόν αὐτῶν· τὴν κατασκευὴν τοῦ θωμανικοῦ πυρπολικῶν καὶ τὰς κινήσεις αὐτοῦ εἰς τὰς μεταξὺ θωμανικοῦ καὶ ἑλληνικοῦ στόλου ναυμαχίας· τὴν κατασκευὴν τοῦ πυρπολικῶν τοῦ λόρδου Κόχραν καὶ τὸν ἐφοδιασμόν του. Ἐν τέλει δὲ φέρει καὶ ἀναγκαίως σημειώσεις ἐπὶ τοῦ μέρους τούτου.

Τὸ σύγγραμμα τοῦτο ἐφορόντις νὰ κοσμήσῃ ὁ φιλόκαλλος συγγραφεὺς δι' ἐξ εἰκόνων πρὸς κατάληψιν τῶν διαφορῶν μερῶν αὐτοῦ.

Τοιαύτην ὕλην περιέχει τὸ ἀξιόλογον τοῦτο ὑπόμνημα. Ὁ Κ. Νικόδημος ἀπὸ τὸν πρὸς τὴν πατρίδα του, καὶ ἐν γένει ἀπὸ τὸν πρὸς τὴν ἐνδοξον καὶ ἠρωϊκὴν ἐπανάστασιν ὁμηρικῶν ἔρωτά του, κατέγινεν ἀνευδότης ἅμα τῶν πραγμάτων ἀποκαταστάσεων, εἰς τὴν συγγραφὴν αὐτοῦ καὶ μετὰ πολλῶν ἐπὶ κόπους ἔφερεν αὐτὸ εἰς τὴν δημοσίευστά. Ἀνὴρ τοσοῦτον λαθῶν μέρος εἰς τὰς ναυμαχίας καὶ τοὺς κοινούς κινδύνους, δὲν ἠδύναντο βεβαίως νὰ βλέπῃ τὰ πράγματα παραμορφούμενα, καὶ τὴν δόξαν ἀφαιρούμενη ἢ μικρυνόμενη ἀπὸ τῶν ἀληθῶς διαπρεψάντων. Ἡ βεβαιότητις αὐτῆ ἔφερε τὸν γενναῖον τοῦτον καρπὸν, καὶ ἡ νέα γενεὰ, εὖρε τροφὴν, ὅπως θαυμάσιον ἐκ νέου τὰ ναυτικὰ κατάρθωματα, τὰ τοσοῦτω συντελέσαντα εἰς τὴν ἐλευθερίαν τῆς πατρίδος.

Τὸ κοινὸν πολλὰς ὀφείλει χριτίας εἰς τὸν ἀξιότιμον ὑπονύαρχον τοῦ Ἑλληνικοῦ ναυτικοῦ Κ. Κ. Νικόδημον διὰ τὸ ἀξιόλογον τοῦτο ὑπόμνημά του, προπάντων δὲ διότι δὲν ἠθέλησε μετὰ τοσοῦτους ἀγῶνας καὶ θυσίας νὰ ἀπολαύσῃ καὶ αὐτὸς, ὡς οἱ λοιποὶ, βίον ἡσυχον καὶ ἀναπαυτικόν, ἀλλ' ἐπέδωκεν ἐκ νέου εἰς τὸν διανοητικόν τοῦτον ἀγῶνα, ὅπως ἐξιστορήσῃ ὅσα εἶδεν ἢ ἤκουσε παρ' ἀξιοπίστων. Προπάντων δὲ οἱ Ψαριανοὶ ὀφείλοισιν εὐγνωμοσύνην πρὸς αὐτόν, διότι διὰ τῆς συγγρα-

φῆς του τῆς ἐξιστόρησε πολλὰ πράγματα, κινδυνεύοντα νὰ λησμονηθῶσιν ἢ νὰ παραμορφωθῶσιν παρὰ τῶν μεταγενεστέρων, ὡς λέγει ὁ ἴδιος ἐν τῷ προοίμιῳ του.

Ἐκ τῶν ἀνωτέρω εἰς διαφόρους περὶ Ψαρῶν γνώμας γίνεταί· ἄλλον πόσον προσεπάθησαν νὰ ἐξευτελίωσι τὰ Ψαρὰ οἱ ἱστορικοὶ καὶ μάλιστα ὅσοι δὲν εἶδον τὰ πράγματα· δὲν πταίοισιν, ἐλαθὸν ἐσφαλμένας πληροφορίας καὶ ἀνευ ἐξετάσεως τὰς καταχώρισαν εἰς τὰς ἱστορίας των. Ὀλίγοι εἶναι ἐκεῖνοι, ὅτινας ἐκ προαιρέσεως ἐξητελείωσαν τὰ Ψαρὰ, καὶ οἱ ὀλίγοι οὗτοι ἀνὰ πρὸς στιγμὴν ἰκανοποίησαν τὰ προσωπικὰ αὐτῶν πάθη. ἐγένοντο ἕμως ἀφορμὴ νὰ φανῇ ἡ ἀλήθεια, ἣτις πάντοτε εἶναι ὑπερὶ τῶν πασχόντων κατὰ τῶν μικρῶν καὶ φθονερῶν ἀνθρώπων.

Πρὸς εὐχαρίστησιν δὲ τῶν ἀναγνωστῶν μας, καὶ διὰ νὰ δώσωμεν ἰδέαν τινὰ αὐτοῖς τοῦ καλοῦ τούτου συγγράμματός, καταχωροῦμεν ἐν τῶν περιγραφετέρων μερῶν αὐτοῦ, τὸ περὶ τῆς μετασκευῆς πλοίου εἰς πυρπολικὸν καὶ περὶ τῶν ὑλῶν αὐτοῦ, ἐπιφυλασσόμενοι ἐν ἄλλῳ τινι τεύχει νὰ πραγματευθῶμεν περὶ τῆς ἀξιωματικότητος ὑπερακρίσεως τῶν Ψαρῶν καὶ τῆς καταστροφῆς αὐτῶν.

Ἐπὶ τῆς μετασκευῆς πλοίου εἰς πυρπολικόν.

Κάθε πλοῖον διὰ νὰ μετασκευασθῇ εἰς πυρπολικὸν ἔπρεπε νὰ ἔχη ὑπόστρωμα (καρδουρον). Ἐὰν δὲ δὲν εἶχεν, ἐκκαμνον τοιοῦτον πρόσκαιρον, ὅσον ἦτο ἀναγκαῖον διὰ τὴν χρῆσιν τῆς μετασκευῆς τοῦ πυρπολικῶν.

Κάθε πλοίου λοιπὸν μετασκευαζόμενου εἰς πυρπολικὸν ἦνοιγον ὅπας (βούμπους) ἐπὶ τοῦ καταστροφώματος, πλησίον τῶν παραπέτων, ἀπεχούσας τὴν μίαν τῆς ἑλλης τρεῖς ἢ τέσσαρας γαλλικοὺς πήχεις· ὅσον δὲ τόπον κατεῖχεν ἢ κάμαρα, δὲν ἦνοιγον ὅπας.

Προσέτι ὅπισθεν τοῦ προωαίου ἱστοῦ, ἀπὸ τῆς μέσης τοῦ καταστροφώματος μέχρι τῆς θύρας τοῦ ἀμπραίου ἦνοιγον δύο ἢ τρεῖς ὅπας, ὁ ἀριθμὸς δὲ αὐτῶν ἐξηρτάτο ἐκ τοῦ μήκους τοῦ πλοίου. Ὅπισθεν τοῦ μεγίστου ἱστοῦ μέχρι τοῦ ἐργάτου, ἦνοιγον καὶ ἐνταῦθα μίαν ἢ δύο ὅπας, τὸ ἀνοιγμα δὲ τῶν ὀπῶν τούτων ὄλον κατὰ μῆκος καὶ πλάτος ἦτο δύο ποδῶν γαλλικῶν.

ὑποκάτωθεν τῶν ὀπῶν τούτων, ἐπ' ἐκάστης γωνίας ἐκάρφονον ἀνά ἐν ξύλον εἰς τὰς τέσσαρας γωνίας καὶ τὰ συνέδον μὲ τὰ καμάρια τοῦ καταστροφώματος καὶ μὲ τὸ ὑπόστρωμα, ἐν τῷ κενῷ

δὲ διαστήματι τῶν τεσσάρων τούτων ξύλων ἔθετον ὠσαύτως ἑτέρα ξύλα, ἀπέχοντα ὀλίγον τὸ ἐν τοῦ ἄλλου καὶ καρφωμένα καὶ αὐτὰ εἰς τὰ καμάρια τοῦ καταστροφώματος καὶ εἰς τὸ ὑπόστρωμα, ἔθεθεν δὲ τῶν ξύλων τούτων, διεπέρων ὀριζοντίως ἐν ξύλον ἐφ' ἐκάστης πλευρᾶς, ἐπ' αὐτοῦ δὲ καὶ ἄλλα, καὶ ἐσχημάτιζον ἐσχάραν καὶ ἀνωθεν μὲν τῆς ἐσχάρας τῆς ἑσπετον δαδία, κάτωθεν δὲ τοὺς ἐχινόποδας· τὸν σχηματισμὸν τῶν ξύλων τούτων τὸν ἔλεγον, μίνας τῆς φωτιάς.

Προσέτι ἦνοιγον ἐπὶ τοῦ καταστροφώματος ἐτέρας ὀπας, δύο εἰς ἕκαστον μέρος τοῦ προωαίου ἱστοῦ, καὶ ὅπισθεν τοῦ ἱστοῦ τούτου μέχρι τῆς θύρας τοῦ ἀμπραίου μίαν ἢ δύο κατὰ τὸ μῆκος τοῦ πλοίου, πλαγίως δὲ πάλιν τοῦ μεσαίου ἱστοῦ ἐτέραν μίαν καὶ ὅπισθεν πάλιν αὐτοῦ μέχρι τοῦ ἐργάτου μίαν.

Ἐπ' ἐκάστην τῶν ἐν τῷ μέσῳ τοῦ καταστροφώματος ὀπῶν ἐπὶ τοῦ ὑποστροφώματος ἔθετον πίθους μισοὺς (βουτσῖα μισὰ) καλῶς σερρωμένους διὰ ἦλων εἰς τὸ ὑπόστρωμα. Οἱ μισοὶ οὗτοι πίθοι εἶχον θέσιν κάθετον ὑποκάτωθεν δ' ἐκάστου τούτων εἰς τὸ φούντι, ἦνοιγον ἀνά μίαν ὀπὴν πάχος ἕχουσιν μικροῦ δακτύλου. Οἱ μισόπιθοι οὗτοι ἐλέγοντο μίνας τῆς πυρίτιδος.

Πρὸς τοῦτοίς, ἀπὸ τὰ θυρίδια (πορτέλα) τῆς κάμαρας τῆς πρύμνης (ἐν δὲ πλοῖον δὲν εἶχε τοιαῦτα, ἦνοιγον ἐπὶ τούτω δύο) ἐσύρετο ἀπὸ τὸ ἐν τούτων εἰς ὀχετὸς (λουκι) ἐπὶ τοῦ ὑποστροφώματος μέχρι τῆς πρύμνης, ἐκεῖ δὲ διαβαίνων ἐμπροσθεν τοῦ προωαίου ἱστοῦ, ἐφέρετο πάλιν ὅπισθεν εἰς τὸ ἄλλο θυρίδιον τῆς πρύμνης. Τοῦ ὀχετοῦ τούτου ἐκάστη πλευρὰ εἶχεν ὕψος δύο δακτύλων καὶ πάχος ἑνός, τὸ δὲ μετὰ τῶν πλευρῶν κενὸν διάστημα ἦτο δακτύλων δύο καὶ ἡμίσεως ὁ ὀχετὸς οὗτος ἦτο καρφωμένος ἐπὶ τοῦ ὑποστροφώματος. Ἐκ τοῦ ὀχετοῦ τούτου ἐσύρετο εἰς ὅμοιος κατὰ τὸ πάχος καὶ τὸ ὕψος πρὸς ἐκάστην μίνα φωτιάς. Εἰς τὰς ἄκρας δὲ τῶν μικρῶν τούτων ὀχετῶν ἐσχημάτιζον τρίγωνα.

Ἐπομένως ἐκ τοῦ μεγάλου ὀχετοῦ ἐσύρετο ἑτέρος ὅμοιος κατὰ τὸ ὕψος καὶ τὸ πάχος εἰς ἐκάστην μίαν τῆς πυρίτιδος, ἔχων ἕκαστος τὴν ἄκραν του εἰς τὴν ὀπὴν τοῦ φουντίου τοῦ μισοπίθου. Οἱ ὀχετοὶ ὅλοι ἐγίνοντο ἀπὸ σανίδας ἐπὶ τούτῳ ἐσχημένους, ὅλα δὲ τὰ τεμάχια τῶν σανίδων ἐσχίζοντο ὅμοια κατὰ τὸ ὕψος καὶ τὸ πάχος.

Ἡ κατασκευὴ αὕτη ἐγένετο εἰς πλοῖα μεγάλα, ἐὰν δὲ πλοῖα μικροτέρου μεγέθους οἷον σκολοῦται,

μαρτήγιοι κλπ. μετεσκευάζοντο εις πυρπολικά, ή κατασκευή εγίνετο μὲν ή αὐτή, ήλαττοῦντο δὲ μόνον αἱ μίνες τῆς φωτιῆς καὶ τῆς πυρίτιδος κατὰ λόγον τῆς μικρότητος τοῦ πλοίου. Ἐάν δὲ ή μικρότης τοῦ πλοίου δὲν ἐπέτρεπε ν' ανοιχθῶσι δύο εις κάθε μέρος τοῦ πρῳαίου ἴστου μίνες τῆς πυρίτιδος, ἔπρεπον ἀφούτως ν' ανοιχθῆ μία.

Βελτιώσεις ἐπὶ τῆς κατασκευῆς τοῦ πυρπολικοῦ ἐπιτελεσθεῖσαι ἐκ τῆς πείρας.

Τὰς ὀπάς (βρούμπος) τὰς ὁποίας ἤνοιγον ἐπὶ τοῦ καταστρώματος, ὡς ἐξέβηθη, διὰ τὰς μίνες τῆς φωτιῆς καὶ τῆς πυρίτιδος, εις τὰ πρῶτα πυρπολικά τὰς ἐπέπαζον μὲ μαδέρια ὅμοια τοῦ καταστρώματος, τὰ ὁποία ἐκαλαφάτιζον διὰ νὰ μὴ διερχῶνται τὰ ὕδατα καὶ βρέχῳσι τὰ ἐφόδια. Εἰς τὴν ἑποχὴν δ' ἐκείνην, ὅταν δηλαδὴ τὸ πυρπολικὸν ἦτο ἀπέναντι τοῦ ἐχθροῦ, τὰ σκεπάσματα ταῦτα διὰ ν' ανοιχθῶσιν ἔπρεπε νὰ ἐβγάλοι τὰ στυπία τοῦ καλαφατίσματος καὶ ἔπειτα νὰ τὰ κυπήσωσι δυνατὰ ὑποκάτωθεν τοῦ καταστρώματος διὰ νὰ ανοιχθῶσι. Συνέβαινε δὲ καὶ βλάβη εις τὰ ἐφόδια ἐν κριτῶ βροχῆς ἢ κυμάτων, ὅταν ἦσαν τὰ πυρπολικά ἀπέναντι τῶν ἐχθρικών πλοίων. Ἀπομακρινόμενα δὲ τὰ πυρπολικά ἀπὸ τῶν ἐχθρικών πλοίων, ἔπρεπε νὰ θέσωσι πάλιν τὰ σκεπάσματα εις τὰς ὀπάς καὶ νὰ τὰ καλαφατίσωσιν.

Εὐρισκόμενος εις τὸ πλήρωμα τοῦ Δ. Παπανικολῆ, καὶ ὀδηγηθεὶς ἐκ τῆς περιστάσεως τῆς βροχῆς ἔκαμα τὰ σκεπάσματα εις τὰς ὀπάς (βρούμπος) τὰ ἔλεγον δὲ τὰ σκεπάσματα *μπουκαπότες*, καὶ εις πᾶσαν περίστασιν τὰ σκεπάσματα ἤνοιγον μὲ εὐκολίαν καὶ ἐπροφύλαττον τὰ ἐφόδια ἀπὸ τὰ ὕδατα τῆς θαλάσσης καὶ τῆς βροχῆς.

Εἰς τὰς ναυμαχίας, ἐπειδὴ δὲν ἤδύνατο οἱ πυρπολιστὴι νὰ προφυλάξῳσι τὴν λέμβον ἀπὸ τὰς ἐχθρικός σφαίρας εις τὴν πρύμνην τοῦ πυρπολικοῦ, διὰ τὰς πολυειδεῖς ἀτάκτους κινήσεις τῶν πυρπολικῶν κατὰ τῶν ἐχθρικών πλοίων, ἐπροφύλαττον αὐτὴν εις τὴν πλευρὰν τοῦ πυρπολικοῦ, τὴν ὁποίαν δὲν ἐκτύπων αἱ ἐχθρικαὶ σφαῖραι. Ἐάν λοιπὸν εις τοιαύτην περίστασιν ἐγίνετο ἀνάγκη νὰ θέσῳσι τὸ πῦρ εις τὸ πυρπολικὸν καὶ νὰ φέρῳσι τὴν λέμβον εις τὸ θυρίδιον διὰ νὰ θέσῳσι τὸ πῦρ, ἦτο πολὺς ὁ κίνδυνος. Εἰς τὴν ναυμαχίαν τῶν Τρικέρων ἐδιδάχθη ἐκ τῆς ἀνάγκης καὶ ἔκαμα τὸ θυρίδιον εις ἐκάστην πλευρὰν τοῦ πυρπολικοῦ ἐντὸς τῆς κάμαρας. Ἐξ αὐτοῦ τοῦ θυριδίου ἐφέρετο εις ὀχετὸς εις τοὺς μεγάλους ὀχετούς.

Διὰ νὰ ἀνάπτῃ δὲ ταχύτερον τὸ πυρπολικὸν καὶ νὰ διαδίδεται καὶ εις τὰ ἐξω μέρη ταχύτερον τὸ πῦρ, ἤνοιξα εις τὰς πλευρὰς τοῦ πυρπολικοῦ ἑτερα θυρίδια, διὰ νὰ προφυλάττωνται δὲ τὰ ἐφόδια εἶχον καὶ θύρας, τὰς ὁποίας ἤνοιγον μόνον εις τὰς ναυμαχίας.

Πρὸς τούτοις ἐπὶ τεμαχίου βουβοῦ ξύλου, μήκος ἔχοντος πηχῶν δύο, ἤνοιγον ὀπήν, ἥς ή διάμετρος ἦτο ὡς ἀντλίας μεγάλου πλοίου καὶ τὸ περιζώννουν μὲ τέσσαρες ἢ πέντε σιδηρὰς στροφάντας ὠνόμαζον δὲ ταῦτας *τροῦμπες*. Αὗται ἐπενεθήθησαν ὑπὸ τοῦ Πατριτοῦκου, τὰς ἔβραλα δὲ εις χρῆσιν μετὰ τὸν θάνατόν του.

Περὶ τῶν ἑλῶν.

Αἱ διὰ τὴν χρῆσιν τοῦ πυρπολικοῦ ἔλαι ἦσαν ἡ πυρίτις, πνεῦμα ῥακῆς (σπίρτο) βαθυμῶν 30—42, νεῦτι, θεῖον, κάρβουνον κλίματος, κατράμη, ρίτινη, θαδίον καὶ ἔχινοπόδες.

Ἀπὸ τὴν πυρίτιδα, τὸ πνεῦμα τῆς ῥακῆς, τὸ νεῦτι, τὸ θεῖον καὶ τὸ κάρβουνον κατασκευάζον σφαίρας, μὲ τὸ κατράμη δὲ, τὸ πνεῦμα τῆς ῥακῆς καὶ τὸ θεῖον ἤλειπον τὸ ἐσωτερικὸν τοῦ πυρπολικοῦ, δηλαδὴ τὸ ὑπόστρωμα, τὰς πλευρὰς καὶ τὸ ὑποκάτωθεν τοῦ καταστρώματος, ἀφοῦ προηγουμένως τὰ ἔβραζον εις λέβητα. »

Ἡ ΠΡΩΤΗ ΤΟΥ ἔΤΟΥΣ 1864.

« Salve laeta dies, meliorque revertere semper. »

Ὅτε πρό τινος χρόνου γαλλικὴ τις ἐφημερίς, ἡ *Συνταγματικὴ* ἔν δὲν ἀπατώμεθα, ἰσχυρισθεῖσα προαδῶδες ὅτι οἱ σημερινοὶ Ἕλληνες ἀνήκουσιν εις τὴν Λατινικὴν φυλὴν, ἤκουσε τὰς περὶ τῆς τοιαύτης δοξασίας τῆς εἰρωνίας τῆς *Ἐφημερίδος τῶν Συζητήσεων*, ἐπελάθετο ν' ἀναφέρῃ, πρὸς τοῖς ἄλλοις ἐπιχειρήμασιν δι' ὧν ἀκολούθως ἐνόμισεν ἀναγκαίον νὰ ὑποστηρίξῃ τὴν ἰδέαν τῆς, καὶ τὴν ἐορτὴν τῶν Καλανδῶν τοῦ Ἰανουαρίου, ἦν καὶ ἡμεῖς τηρούμεν θρησκευτικῶς ὡς καὶ οἱ ἀπόγονοι τοῦ Ρωμύλου. Τοῦτο θὰ ἦτο βεβαίως ἰκανὸν νὰ πείσῃ τὴν ἀμετάπειστον *Ἐφημερίδα τῶν Συζητήσεων*, ἥτις μετὰ τοιαύτης ἀλαζόνης εἰρωνίας ἀνέτρεψε τοὺς ἰσχυρισμοὺς τῆς συναδέλ-

φου τῆς. Τῆ ἀληθεία, καὶ ἡμεῖς κατὰ τὴν ἡμέραν ταύτην ἀσπαζόμεθα ἀλλήλους, καὶ ἀνταλλάσσομεν εὐχὰς καὶ ἀνταλλάσσομεν δῶρα, καὶ τέλος μετὰ τὴν δύσιν τῆς χαρμῶσιν ταύτης ἡμέρας παρηγορούμεθα ὡς ἐκείνοι, λέγοντες μετὰ τοῦ ποιητοῦ τὸ « *Salve laeta dies, meliorque revertere semper* » γὰρ ἡμέρα εὐφροσύνης εἶθε νὰ ἐπανερχῆσαι αἰεποτε φαιδροτέρα. » Κατὰ τοῦτο μόνον διαφέρει ἡ ἡμετέρα ἐορτὴ, ὅτι τότε οἱ μεγάλοι ἐκείνοι αὐτοκράτορες, ἰστάμενοι ἐν τῷ περιδῶξῳ Καπιτωλίῳ, ἐδέχοντο εις τὸ καίλον τῆς χειρὸς τῶν, ὡς ἀληθεῖς ἐπαίται, οὐχὶ πλέον κλάδους δένδρων, οὕς ἀπέκοπτον οἱ γενναῖοι ὑπὴκοοὶ τῶν ἀπὸ τοῦ εις τὴν Στρυονίαν θεῶν ἀσπερωμένου δάσους, ὡς ἐγένετο κατὰ τοὺς χρόνους τοῦ Τατίου, ἀλλ' ἀληθῆ χρυσὰ στρογγύλα νομίσματα τὰ ὁποία, εἰ καὶ μὴ ἱερά, ἐτιμῶντο ἕμως πλείοντον τῶν ἱερῶν ἐκείνων κλάδων, ἐνθ' σήμερον τὴν θεῖαν τῶν αὐτοκρατόρων κατέλαβον, ἐν Ἀθήναις τοῦλάχιστον, οἱ καθαριστὰι τῶν δρόμων, οἱ διανομεῖς τῶν ἐφημερίδων, οἱ γραμματοκομιστὰι, οἱ ὑπρέτῃ τῶν κερσείων καὶ τῶν ξενοδοχείων, καὶ τέλος πάντες οἱ εὐτελῆ πλήν κοινήν τινα ὑπηρεσίαν ἐκτελοῦντες. ὡς βλέπει ἕκαστος, ἡ ἐορτὴ ἔχασε μόνον τὴν ἐπισημότητά τῆς καὶ κατεβιβάσθη ἀκριετὰ ἀπὸ τῆς ὑψηλῆς περιωπῆς τῆς.

Ἡ ἡμέρα τῆς 1ης Ἰανουαρίου εἶναι ἡ μάλλον προδοφορὸς διὰ τοὺς πτωχοὺς τούτους διαβόλους, οἵτινες ὅπως ἀνοίξῳσι εὐκολώτερον τὰ βαλάντια τῶν πλουσίων ἢ τῶν νομιζόμενων πλουσίων, προστρέχουσιν εις τὴν Μοῦσαν. Ἐκαστος ποιητῆς εἶθε στιχογραφῆς ἐκ τῶν παρὰ τὸν Ἰλισσὸν δικιωμένων, ὀφείλει ν' ἀποτίσῃ τὸν ἔρανον του καλὰ κακὰ κατὰ τὴν ἡμέραν ταύτην, καὶ εἶθε ἔχει εἶθε δὲν ἔχει τὴν ὑρεξίν, ὀφείλει, τουλάχιστον ὡς δῶρον τοῦ ἔτους, νὰ χαρίσῃ ὀλίγους στίχους εις τινὰ διανομέα ἐφημερίδος, ἢ καθαριστὴν τῶν δρόμων, ἢ ἄλλον τοιοῦτον. Ὅθεν ἐνοεῖ πᾶς τις ὅτι κατὰ τὴν ἡμέραν ταύτην οἱ σίχοι πίπτουσιν ὡς νιφάδες χιόνων θαμειαῖ. Οἱ πτερόεντες οὗτοι σίχοι, οὕς ὑπερόπτος ἡμεῖς οἱ σύγχρονοι παρορωμεν, θ' ἀπετέλουν ἴσως πολυτιμον συλλογὴν δι' ἀρχαιολόγον τινὰ τοῦ πεντηκοστοῦ αἰῶνος. λόγου χάριν, ὅστις θὰ ἐξῆτει νὰ μάθῃ τὰ ἦθη καὶ ἔθιμα τοῦ ἡμετέρου. Πολλάκις εὐρίσκει τις εις αὐτοὺς ἱκανὴν δόσιν ποιήσεως, καὶ ποτε ἀληθεῖς ἀπεικόν ἄλλας ἀρτύνει τὰς εὐχὰς αὐτὰς τοῦ νέου ἔτους, αἰεποτε δὲ εἰσὶ κα-

ταλλῶδες συνθεμένοι πρὸς τὸ ἔργον θ ὁ προσφέρων αὐτοὺς μετέρχεται. Ὁ καθαριστὴς τῶν ὁδῶν, ὡς ἐπὶ παραδείγματι, ὑπενθυμίζει ὅτι:

Ἡ καθαρὸτης εἶναι, δὲν τὸ ἀγνωεὶ κανεὶς
Μήτηρ τῆς καλῆς υγείας κ' ἐμβλημα τῆς καλλονῆς.

Ἐξαίρων εἶτα τὴν προθυμίαν μεθ' ἧς ἐκτελεῖ τὴν συντελοῦσαν εις τὴν υγείαν ὑπηρεσίαν του ταύτην, προσθέτει:

* Ἄν εις τὴν αὐλὴν σας τύχη τὴν αὐγὴν ὁποῦ περῶ
Ἡ μικρὸν τι σκουπιδάκι, ἢ νεράκι χησιωδ,
Μὲ τὸ σάρμα μου τρέξω καθαρίζω τὴν αὐλὴν,
* καὶ λαμποκοποῦν οἱ δρόμοι κ' ἄλλα φαίνονται γυαλί. »

Κατὰ τὸν αὐτὸν τρόπον οἱ διανομεῖς τῶν ἐπιστολῶν ὑπομιμνήσκουν τὴν ἐπιμέλειαν μεθ' ἧς κομίζουν τὰς εὐχαρίστους καὶ ποθεινάς ἐπιστολάς τῶν συζύγων εις τὰς συζύγους, τῶν πατέρων εις τὰ τέκνα, τῶν ἀπόντων μνηστῆρων εις τὰς καρδιοκτυπούσας μνηστῆς ὁ καμινοκαθαριστὴς τοὺς κινδύνους τοῦ ἔργου του καὶ τὴν καταδίκην τοῦ νὰ μῆνει ὀλόκληρον ἔτος ὡς ὁ λιθίσιφ μέλας, χάριν ἡμῶν, καὶ τὰ τοιαῦτα. Ἄφ' ἑτέρου οἱ διανομεῖς τῶν ἐφημερίδων ὀφείλουσι κατὰ τὴν ἡμέραν ταύτην ν' ἀνασφαλιώσωσιν ὅλα τὰ ἄθλα τῆς ἐφημερίδος τῶν, νὰ καταδείξῳσι τὰς πρὸς τὴν ἐλευθερίαν καὶ τὴν πατρίδα ἐκδοιεύσεις τῶν, καὶ μεθ' ὁπόσης καρτερίας καὶ ἀφροσύσεως οἱ πατέρωνές τῶν ἐπολέμησαν ἐν τῷ διαστήματι τοῦ ἔτους τὴν τυραννίαν. Οἱ διανομεῖς τῶν ὑπουργικῶν ἐφημερίδων ψάλλουσι διὰ τῶν στίχων τῶν πινδαρικός ὄδας πρὸς ἐπαινον τοῦ σώσαντος τὴν πατρίδα ὑπουργείου, οἱ δὲ τῶν ἀντιπολιτευομένων ἐκκενοῦσι κατ' αὐτοῦ τὰ πλήρη σαρκασμοῦ καὶ χολῆς ὁμοιοκατάλιτα βέλγητων, καὶ ἐπιχέουσι κατὸ τῆς κεφαλῆς τῶν ὑπουργῶν ἐφιπποὶ ὅσα παζοὶ παρέλειψαν κατὰ τὸ διάστημα τοῦ ἔτους νὰ εἴπωσι πρὸς αὐτοὺς.

Καὶ ταῦτα μὲν ἐπαναλαμβάνονται στερεοτύπως σχεδὸν κατὰ πᾶσαν πρώτην τοῦ ἔτους ἡμέραν ἄλλὰ τὸ ἔτος 1864, ὡς ἐκ τῆς γενομένης ἐπαναστάσεως, κατέστησεν ἀναγκαίως μεταβῆθιμίσεις τινὰς εις τὰ περὶ ὧν ὁ λόγος ἄσματα, ἐπομένως ἐγένετο μικρὰ τις ἀψιμαχία μεταξὺ ἐπαναστατῶν διανομέων καὶ μὴ τοιοῦτων. Οὕτω ὁ διανομὸς τοῦ *Φιλοπάτριδος* Ἐλληνοεὶ εἶχε πολλὰς κλάς εὐχὰς καὶ συμβουλὰς νὰ δώσῃ ἐφέτος εις τοὺς συνδρομητὰς αὐτοῦ, ἀλλ' ὁ φόβος τῶν Ἰουδαίων τὸν ἀπέτρεψεν ἀπὸ τοῦ τοιοῦτου. Ἴδου πῶς ἐκφράζεται εἰς τινὰς τῶν καλῶν στροφῶν του.

«*Εάν σās ηχώμην, χάριν παραδείγματος εὐθούς,
 Νά ἐπέλθῃ ἡσυχία κ' εὐνομία εἰς τὸν τόπον,
 Νά τεθῆ εἰς τὴν οικεῖαν αὐτοῦ θέσιν ὁ καθεὶς,
 Οἱ καλοὶ νά προκλιθῶσι τέλος τῶν κικῶν ἀνθρώπων,
 Νά περιφρονῆτ' ὁ φάυλος, ὁ χρηστὸς πλὴν νά τιμᾶται,
 Θὰ εὐθόμενον βεβαίως οἱ θερμοὶ ἐπαναστάται.*

«*Ἄν προσέθετον νά λείψουν ἀπὸ τὴν πτωχὴν πατρίδα
 Ἄρχολίπαροι κηφῆνες, στίφη κοιλιῶν κενῶν,
 Νά μὴν ἴδω πλέον ὅσα ἐπὶ ἔτος ἔβλον εἶδα,
 Κ' ἰσχυρὸν νά σύρῃ βεῦμα εἰς βυθὸν ὠκεανὸν
 Τῆς Ἑλλάδος μετὰ τὰ βδέλλας! τότε ὦ, πλὴν μετὰ γελᾷτε,
 Θὰ μ' εὐλόγησον βεβαίως οἱ θερμοὶ ἐπαναστάται.»*

Ἄλλοτε πάλιν ὁ κενὸς κόμπος τοῦ ἐπαναστάτου συντάκτου διαφαίνεται ἅπας ἐν τῷ ἀσματικῷ τοῦ διανομέως. Ἀνάγνωτε τοὺς ἐπομένους στίχους τοῦ διανομέως τοῦ Ἐθνικοῦ Φρονηματος διὰ νά πειθῆτε.

«*Μετὰ τὴν εὐγενῆ σημαίαν ἐκτοσε τοῦ δικτωρίου
 Ὁ συντάκτης μου τοῦ ἔθνους τὸ κειμήλιον φρουρεῖ,
 Τὰς ἐπάξει: ἐγκολοῦται τοῦ ἀντέγοντος φρουρίου
 Κ' εἰς τὰ σκότη μ' ἀναμμένην θριαλλίδα γρηγορεῖ.*

Τώρα τίς δὲν μένει ἡσυχός καὶ ἀμέριμος ὅταν ἔχη τοιοῦτους φρουροὺς; τίς φοβεῖται πλέον ὅτι τὸ φρούριον τῆς ἐλευθερίας θὰ ἐκπορθηθῇ ὅταν ἐπὶ τῶν ἐπάλλεων του γρηγοροῦσι τοιοῦτοι στρατιῶται; Ἐπίσης, τίς δύναται νά διαφιλονεικίσῃ εἰς τὸν Ἐθνοφύλακα τὰς ὑπηρεσίας ἄς προσέφερῃν εἰς τε τὴν ἐλευθερίαν καὶ τὴν πατρίδα, χωρὶς οὐδόλως νά μεταβληθῇ κατὰ τὸ διάστημα τοῦ βίου του; Ἴδου τίνι τρόπῳ ἐκθέτει ὁ ἴδιος τὴν ἀρετὴν του ταύτην.

«*Οὐδέποτε τὸν πρῶτόν μου προορισμὸν παρέθην,
 Ἐξήλενα τὰ σφάλματα ἐκάστου μετὰ θάρρους.
 Καὶ ἀφρονὸν ἐπέβρεξα τὸ μένος καὶ τὴν γλυκὴν
 Εἰς ὄλου: τοὺς ἀργυμανεῖς κ' οὐκ ἀργολιπάρους.
 Πολλάκις προσεπέθησα νά κάμω κἂν ἀνθρώπους.
 Ὅσοις ἀνθρώπων ἐκταύς: καλοῦν ἀντιπροσώπους.*

Τὸ τελευταῖον δίστιχον εἶναι ἀρκετὰ εὐφραδῆ ἐπιγραμματικὰ, καὶ τῇ ἀληθείᾳ ἄξιον τοῦ Βοσάλου.

Ὁ διανομὸς ὅμως τοῦ Ἐθαγγελισμοῦ, ἐκθέτων καὶ οὗτος τὰς ὑπηρεσίας τῆς ἐφημερίδος του, ὡμολόγησε πράγμα ἐν μίτ τῶν στροφῶν του, διὰ τὸ ὁποῖον πᾶς ἄλλος ἤθελε, νομίζομεν, πολὺ διαστάσει νά ἐγκυχυθῇ. Ἴδου αὐτὴ.

«*Ἐπαρηγόρει τὸν λαὸν κ' ἠλόγει τὰς θυσίας
 Κ' ἐστολιξε τὰ μνήματα μετὰ ἀνθῶ τῶν μαρτύρων,
 Ἐθρήνηι ὄσους ἔπασαν ὑπὲρ ἐλευθερίας
 Καὶ ἤναπτε τὸν πόλεμον τὸ μένος διεγείρων.*

Ὁ τελευταῖος οὗτος στίχος δὲν προξενεῖ ἀληθῶς ἀποστροφὴν εἰς πάντα ἀναγνώστην! Καὶ ὅμως

περιγράφει ἐξείρετα τὴν πορείαν τινῶν ἐκ τῶν ἐφημερίδων μας.

Ὁ διανομὸς τοῦ *Μέλλοντος* ὡς τοιοῦτος ὄφραλε νά φανῆ σκοτεινός, ὡς εἶναι καὶ τὸ μέλλον σκοτεινόν, καὶ ὁμολογοῦμεν ὅτι ἐπέτυχε θαυμασίως ἰσχυρὸς ἀγύμναστος δὲ ὢν καὶ περὶ τὸ στιχογραφεῖν κατέστησεν ἐπιμᾶλλον σκοτεινοτέρως τὰς ἰδέας του συγκαλύψας αὐτάς μετὰ γλώσσαν βεβαιωμένην, τοῦ μέτρου καὶ τῆς ὁμοιοκαταληξίας ἐνεκα. Ἄν δὲν πείθεται ὁ ἡμέτερος ἀναγνώστης, ἄς ἀναγνώσῃ τὴν ἐπομένην φιλοσοφικὴν στροφήν.

«*Μέλλον! Πλὴν τάχα ἄδικα τοῦ μέλλοντος τὰ βᾶθη,
 Παπερκυμένη ἢ ὑπάρξῃ, ὑψικετὴ τὰ πάθη,
 Ὅ νοῦς χαμαίζηλος μικρὸς ἐν τῷ παρόντι καίτοι
 Ἐάν τὴν ὕλην ἢ φθορὰ δεσμεύῃ τὸν θάρρῃτε.»*

Ἡ Πυθία ὅταν θέλῃ νά καλύψῃ ἐπιμᾶλλον τὸ μέλλον εἶναι δυνατόν νά ἐκφρασθῇ ἀσαφέστερον; μ' ὅλα ταῦτα ἐνικχοῦ ἀμυδρά τις ἀκτὴς φωτὸς ἐπιλαμβάνει, καὶ τότε βλέπομεν τὰς ἀγαθὰς τῶ ὄντι προθέσεις τῆς ἐφημερίδος ταύτης καὶ τὰς δημοκρατικωτάτας τάσεις της. Ἴδου τί εὐαγγελίζεται τοῖς λαοῖς.

«*Ὅταν τὸ μένος σκεφθῇ, ὅταν ἡ κοινωνία
 Δὲν δέχται θρόνον καὶ στρατῶν, τότε ἡ ἐφημερία
 Μετὰ τὴν εἰρήνην θρόνον της, μετὰ στέμμα τὴν ἐλπίδα
 Μετὰ τὴν ἀγάπην ἀκῆπτόν της ὄρου τε καὶ ἀσπίδα
 Θὰ ἄρχῃ ἐπὶ ἐθνῶν τῆς ὅλης ὑψηλίου.»*

Οἱ στίχοι οὗτοι τοῦ *Μέλλοντος* χωλαίνουσιν ἀρειμανίως καὶ δὲν εἶναι ἀνάγκη νά τὸ υποδείξωμεν ἡμεῖς. Πρὸς ἀποφυγὴν παντὸς σκανδάλου ἢ προσβυτέρω ἀδελφῇ τῆς *Χρυσάλλιδος Παρθώρα* ἀπέστειλεν ἐντελῶς τὸν βαρὺν ζυγὸν τῆς ὁμοιοκαταληξίας ἀπὸ τῶν δεκαπεντασυλλάθων στίχων της. Ὡς δεῖγμα τῶν ἀνομοιοκαταληκτῶν τούτων στίχων τοῦ διανομέως αὐτῆς παραθέτομεν τὴν ἐπομένην πρώτην στροφήν.

«*Μόνος ἐγὼ, Κυρία μου, καὶ φίλοι ἀναγνώσταί,
 Μόνος ἐγὼ δὲν εἰχομαι πολιτικῶς κεκράτης
 Νά ἐκκοιφεύτω ἀπαντῶς τ' ἀβρότητα σαί ὄτια,
 Μόνος ἐγὼ καταλιπὼν καὶ ὄρη καὶ πεδιάδα
 Πρὸ σπέρμα φιλοσεύξῃς ἀγγελὸς εὐτυχίας.*

Ἀληθῶς ἡ πολιτικὴ εὐρίσκεται ἐν τῷ ἀσματικῷ τούτῳ κατ' ἄρσιν οὐκ ἂν κατὰ θέσιν, ἀλλ' ἐπειδὴ ὁμολογεῖται ὅτι οἱ ἀναγνώσταί καὶ αἱ ἀναγνώστριά της *Παιδιώρας* ἔχουσιν τὰ ὄτια ἀβρότητα, δὲν ὄφραλεν ἄρα ὁ διανομὸς αὐτῆς νά ἐνθυμηθῇ ὅτι καὶ τὸ ἀνομοιοκατάληκτον τοῦ στίχου πλήττει τὰς ἀβράς ἀκοὰς ἐξίσου ἀλγεινῶς ὡς καὶ ἡ ἀπὸ αἰδῆς πολιτικὴ;

Ὁ διανομὸς τῶν *Παραθρημάτων*, εἴτε ὁ συντάκτης αὐτῶν, φαίνεται ἐκ τῶν στίχων του ὅτι εἶναι εἰς τὼν ἐπαναστατῶν ἐκείνων, οἴτινες, ψευθεθέντες τῶν ἐλπίδων των, θρηνοῦσι καὶ ἤδη τὴν πατρίδα, ὡς ἐθρήνουσαν τὴν καχεξίαν αὐτῆς καὶ πρὸ τῆς ἐνδόξου μεταπολιτευσεως ἄς ἀφῆσωμεν αὐτὸν τὸν ἴδιον νά θρηνήσῃ τὴν ἀποτυχίαν τῆς ἐπαναστάσεως.

«*Πλὴν ἀφροὺ τὴν πλάνην εἶδα τοῦ γυροῦ μου ἐνυπνίου,
 Νά διαδεθῆ μικρότης τότε ἔργα εὐγενῆ,
 Καὶ ψυχρὰν ἢ ἀπόησιν τέφραν ὁ κρατήρ τοῦ Ὀκτωβρίου,
 Ἡ ψυχὴ μου κοιμισμένη τὴν ἀπάτην της θρηνεῖ.
 Κατ' αὐτὸν λοιπὸν τὸν τρόπον πόλις ἤλιπε νά ζήσῃ;
 Τίς ἐπίστευε νά πνεύσῃ αὐραν πάλιν φησικὴν,
 Καὶ ὁ πατριώτης τύπος ἕνα δάκρυ του ἀν γύσῃ
 Νά μακραίνεται δεσποτίας, νά στεναξῇ εἰς φιλακήν;*

Ὅπως μάθη τις τὰς ἀρχὰς καὶ τὴν πορείαν ἄλλου εἴδους ἐφημερίδος, τῆς μετριοφρονος καὶ συντηρητικῆς *Παλιγγενεσίας*, ἀρκεῖ ν' ἀναγνώσῃ τοὺς ἐπομένους στίχους της.

«*Λύγεις μικρὸς ἀλλ' ἄσβεστος ἡ Παλιγγενεσία,
 Ὅπου ὁ κίνδυνος ὄζει, τὸ βάρβαρον ἐτοῖμον,
 Τὴν ἀμυδρὰν ἀκτῖνά της ἐπέγυνε ταχέια.
 Ἴνα ἐκφόγῃ ἡ πατρὶς τὸν ὄλεθρον ἢ τλήμων.
 Δὲν ἐποθήθη ἰσχυροῦς, δὲν ἐκλίνα τὸ γόνυ
 Ἐκεί ὅπου ὁ σμίλος ὁ ὄνιος ἐρύψει.
 Τῶν δεινῶν τὸς κραυγῆς δὲν ἐφοθήθῃ μόνη,
 Ἄλλ' ἄρχηε τὸν συρφετὸν τὸν φάυλον νά ὑβρίζῃ ..»*

Ἐπίσης ἡ Ἄθηνά, ἡ γεραιὰ καὶ σώφρων Ἄθηνά, ἴδου μετὰ ποίου νεανικοῦ ἐνθουσιασμοῦ ἀναμνησθεταί τὴν μετὰ τοῦ ξένου πολυετῆ πάλιν της.

«*Ὅτε ὁ ξένος ἤρχισε νά πλήττῃ τὴν πατρίδα,
 Πρώτη ἐβρίφη προπετιὸς εἰς τὴν παλαιστῆραν κάτω,
 Κ' εἰς τὸν Δανάστην φέρουσα τὴν πρῶτην καταγίδα
 Ἴτριάντα χρόνους μετ' αὐτοῦ ἐκτύπη κ' ἐκτυπάτο.
 Ἐνὶ ὅταν ἤνοιξε χάρον πολέμου ἦτο νέαν,
 Αἱ μάχαι τὴν ἐγήρασαν καὶ τώρα εἶναι γραιῖν.*

Ἡ Ἄθηνά διὰ τῶν ἀνωτέρω στίχων της λέγει ἅπασαν τὴν ἀλήθειαν τὸ θαυμαστόν δὲ εἶναι ὅτι, καὶ τοὶ γυνὴ οὐσα, ἐπὶ τοσοῦτον ἡ φιλαλήθειά της ἐκουρωφῆθη, ὥστε δὲν ἀπεδειλίσε νά προχωρήσῃ καὶ μέχρι τῆς ἀλγεινῆς διὰ πᾶσαν γυναικὴ ὁμολογίας, τοῦ ἢ ἀποκαλέσθαι ἑαυτὴν γραιῖν.

Ἐλεπτολογήσαμεν ἕως ὑπὲρ τὸ δέον ἐπὶ τῶν στίχων τῶν διανομῶν τῶν ἐφημερίδων, ἀλλὰ πιστεύομεν, ὅτι οἱ εὐμενεῖς ἀναγνώσταί της *Χρυσάλλιδος* δὲν θὰ κακίσωσιν ἡμᾶς διὰ τοῦτο σκοπὸς ἡμῶν ἦτο νά εὐχαριστήσωμεν ὀλίγον τὴν περιεργεῖαν των, καὶ ἰδίως τὴν περιεργεῖαν τῶν

μακρᾶν τῶν Ἀθηνῶν καὶ τῆς Ἑλλάδος διαβιούντων. Ἄλλως τε, ἐκ τῶν ὀλίγων στροφῶν ἄς ἀνεφέρωμεν ἐξάγεται τὸ πνεῦμα καὶ ἡ τάσις ἐκάστης ἐφημερίδος. Ὡς ἤδη παρετήρησεν ὁ ἀναγνώστης, διαφέρουσι κατὰ πολὺ ἀπ' ἀλλήλων τὰ ἡμέματα ταῦτα, ὑπάρχει ὅμως μεταξὺ αὐτῶν κοινὸς τις σύνδεσμος, καὶ οὗτος εἶναι ἡ περὶ τὰ δῶρα τῶν συνδρομητῶν μερίμνα, ἥτις ἀναφαινεταί sans facon εἰς τὸν τελευταῖον στίχον τοῦ ποιηματικίου, ἡ καὶ πολλὰ εἰς τὸν πρῶτον, ὅπερ καὶ αὐθαδέστερον τῇ ἀληθείᾳ.

Περὶ τῶν δῶρων τῶν παιδῶν οὐδὲν εἶπομεν διότι ταῦτα εἶσιν οἶα καὶ ἐν πάσῃ ἄλλῃ εὐρωπαϊκῇ χώρᾳ, οὐδὲ περὶ τῶν δῶρων καὶ τῶν στίχων τῶν προσφερομένων εἰς τὰς κυρίας, διότι καὶ ἐν εἶδομεν ἢ ἀνέγνωμεν τινὰ ἐξ αὐτῶν, θὰ ἦτο μεγίστη ἀδιακρισία ἐὰν ἐξεθέτομεν τὰ τρυφερὰ αἰσθητάματα τῶν τρυφερῶν καρδιῶν ἐνώπιον ὄλου τοῦ κόσμου. Δυστυχῶς ὅμως ἐνὸς οἱ ἔμποροι τῶν Ἀθηνῶν διέθετον ἐν ζωγραφικοῖς συμπλέγμασι τὰ προσφιλεῖς εἰς τὰ μικρὰ κοράσια ἀνδρείκελα καὶ τὰ εἰς τὰ ἄρρενα ἐπιθυμητὰ παιγνίδια ἐνὸς, λέγομεν, ἐξεθέτον εἰς τὰς ὁδοὺς *Αἰόλου* καὶ *Ἐρμού* πάντα τὰ μάταια καὶ ἀνωφελῆ ἀθύρματα ὅσα οἱ ἐργατικοὶ Παρίσιοι ἀπέστειλαν ἡμῖν, καὶ ἀνεπὶλοῦν μετὰ χαρᾶς τὰ ἐκ τῆς πωλησεως των κέρδη, αἰφνῆς ἀπὸ τῆς παρὰ μόνης ἡ ἐνσκήψασα καταιγὶς ἀνέτρεψε κατὰ τὸ πλεῖστον τὰς ἐλπίδας των. Εἰς τὰς δύο αὐτὰς ὁδοὺς οὐδένα ἐβλεπέ τις διαβάτην, μόνος δὲ ὁ μανιώδης βορβόρας ἐφέρετο μετὰ συριγμοῦ φοικώδους εἰς τὰς λεωφόρους τῆς πόλεως. Ἦθελεν ὑποθέσει τις ὅτι ὁ Αἰόλος, κρυβεῖς ὄπισθεν τοῦ Λυκαβητοῦ, ἀπέλυεν ἀπὸ τοῦ ἀσκοῦ του ὅλας τοῦ ἔτους τὰς καταιγίδας, καὶ προσέφερεν αὐτάς ὡς δῶρον εἰς τὴν πόλιν, ἥτις ὠνόμασε μίαν τῶν ὁδῶν της μετὰ τὸ ὄνομά του. Τῇ ἐπαύριον ἡ γίων ἐπιπτεν ἄφθονος καὶ συνεχῆς, μεγίστη δὲ λευκὴ συνδόνη κατεκάλυψε καὶ Πάρνην καὶ Ἰμῆτόν καὶ αὐτὴν τὴν Ἀκρόπολιν ἐπὶ τῆς ὁποίας ὑψώνει τὸ προακίωνιον μέτωπόν του ὁ καλλιμάρμαρος Παρθενών. Τὰ πάντα λοιπὸν ἀνετρέπησαν, καὶ χοροὶ καὶ ἐπισκέψεις καὶ ὅσα ἄλλα παροικετοῦσι τῇ μεγάλῃ ταύτῃ ἑορτῇ. Τὸ οὐσιωδέστερον ὅμως πάντων ἐγένετο, διότι πάντες ἡμεῖς προσέβημεν ἐν ἐπι βήμα εἰς τὴν πρὸς τὸν θάνατον ἀγούσαν. Χαῖρε λοιπὸν, ὦ χαρμῶσυνος ἡμέρα! εἶθε νά ἐπανέρχῃσαι φαεινότερα αἰετοτε!

Ἀξιότιμα Συντάκται τῆς Χρυσάλιδος.

ὦ, πόσος καιρὸς παρήλθε! καὶ πῶς —
«*Στοῦ χρόνου τὰ λευκὰ φτερά ἢ νοιώτη μας διαβαίνει*»
Χι, χι, φίλοι μου! Χι, χι! ἀνοίξατε, ὦ, ἀνοί-
ξατε εἰς τὴν πρωτοχρονιά. — εἶναι χρυσῆ, μολο-
νότι χιονίζει, ὡς ἡ πρώτη ἀκτίς τοῦ Ἡλίου ἐν τῇ
Ἔδεμ, ὡς τοῦ Στεφάνου καὶ τοῦ Κανά τὰ πολύ-
τιμα, ὡς τὸ βαρὺ τοῦ βαλκαντίου σας μετάλλου,
τὸ ὅποιον, ἐν περνεθεσί, ἐλάφρυνεν ὄχι ὀλίγον,
τῆς πολλὰ οἰκονόμου σύζυγος σας ἡ ἀνοικονόμη-
τος φιλοκαλία, ἐλαφρύνετε ἴσως διὰ τὴν πολυ-
θέλητην φίλην τῆς καρδίας σας ἡ ἀπλῶς διὰ
τὴν καρδίαν τῆς φίλης σας.

Ἀνοίξατε εἰς τὴν πρωτοχρονιά — εἶναι λαμπρά,
ἐν καὶ νεφελώδης, ὡς τοῦ Μαλανθρίου καὶ τοῦ
Μιλ-βιλ τὰ μεταξωτά, ὡς τοῦ μακκρίτου Γι-
νάκα τὸ πλοῦσιον βελλουδὸν μετὰ ὅποια ὁ γλυ-
κὺς ἄγγελος τῆς ψυχῆς σας ἐνδύεται, ἐνῶ ἐφορεύη
τῆς Κυρίας Λιζιὲ τὸ Παρισινόν. — Χοῦ. — . . . Ἀ-
νοίξατε, εἶναι τερπνή ὡς τῆς παρθένου τὸ πρῶ-
τον ὄνειροπόλημα, ὡς τὰ ἐλεκτὰ ἄνθη τοῦ κή-
που σας, ἢ ἂν δὲν ἔχετε, ὡς ὁ κήπος τῆς φίλης
σας. . . . Εἶναι χαρμόσυνος τέλος πάντων, καὶ ἄς
χιονίζει καὶ ἄς εἶναι νεφελώδης ἢ βροχόχρους αὐγή
τῆς πρωτοχρονιάς, ἀνοίξατέ της, διότι τόσκι ἐλ-
πίδες τὴν ἀναμένουσι καὶ τόσα ἄσπρα μετὰ τοῦ
τρελλοῦ βορρέως τὸ σόριγμα τὴν ἐξυπνοῦσιν. . .

ὦ, καὶ τοῦ χρόνου, καὶ τοῦ χρόνου! ἐν τῷ
μέσῳ ταινιαῶν καὶ ἀνθῶν, κοσμημάτων καὶ μύρων
ὅσα χαρίζει ὁ πλοῦτος καὶ σκορπίζει ἢ πολυτέ-
λεια, ἐνῶ ψωμοζήτητὴ ὁ πτωχὸς καὶ τὰ ὀρφανὰ γυ-
μνητεύουν, ἀνοίξατε καὶ εἰς ἐμὲ ἀντὶ ἐνὸς ἀκριβοῦ
μποναμά σᾶς προσφέρω χάρισμα, διὰ νὰ μὲ
χαρίσετε ὅπου θέλετε· καὶ ἂν δὲν εἶμαι τὸ περίε-
ρον τῆς Πανδώρας κιβώτιον, τὸ ὅποιον ἔλαθε
χάρισμα τὴν πρώτην τοῦ ἔτους ἀπὸ τὸν φίλτα-
τόν της τὸν Προμηθέα, ἢ ὁ γλυκὺς καρπὸς τῆς
Εὔας μετὰ τὸν ὅποιον ἐπλάνασε τὴν πρώτην τοῦ
ἔτους, βέβαια, τὸν προσφιλετὴν τῆς Ἀδὰμ καὶ ἐκ-
τοτε χρονολογοῦνται τῆς πρωτοχρονιάς τὰ χαρί-
σματα, οὐχ ἦττον εἶμαι. . . .

Εἶμαι ὁ μικρὸς ἀπελευθερὸς αἰχμάλωτος τοῦ
γέροντος Ἀδθηρίτου, τὸ τρικέρατόν σας δαιμόνιον
καὶ μετὰ τὴν πρώτην τοῦ ἔτους ἔρχομαι — μὴ τα-
ραχθῆτε — ὀλίγον ἐπαναστατικῶς νὰ φατριασω
μαζὶ σας, νὰ ἀναμιχθῶ ὡς ὄλος ὁ κόσμος εἰς τὰ

πολιτικά ἢ τὸν ἔρωτα καὶ ἐγὼ εἰς τῆς κομψῆς
φιλολογίας σας τὸν πλάνον κόσμον, εἰς τῆς ἀέρας
Χρυσάλιδος σας τὰ μαγικὰ πτερὰ νὰ πετάξω, νὰ
πηθῆσω μαζὶ της καὶ μεθυσμένο ἀπὸ γοητεיאὴν
τρελλὸ ἀπὸ χάραν, ὡς ἐν προεδρείον, διότι κερ-
δίζει εἰς ἐφόδου ὑπουργικὰ ζητήματα, νὰ τὴν ἀρ-
πάσω εἰς τὰς ἀγκάλας μου, ὡς τὴν ψυχὴν ὁ ἔρωτος,
νὰ μὴ ἀρπάσῃ, ἂν θέλῃ, ὡς οἱ μετερινοὶ πολι-
τικοὶ μας τὰ χερσοφυλάκια καὶ ἀπὸ ἀνθους εἰς
ἄνθος εὐοσμὸν, ἀπὸ φύλλον εἰς φύλλον θαλασσὸν
νὰ φατριασωμεν, νὰ πλανηθῶμεν ἔστω καὶ ἐφ' ἄπαξ
διαπικρὸς — εἰς τοὺς μυστηριώδεις κήπους τῶν
ἑσπερίδων ἀναγκωστρίων σας, ὅπου ἂν δὲν φέ-
ρωμεν κλεμμένα τὰ χρυσὰ αὐτῶν μῆλα, διότι δὲν
θὰ ἔχουν, ἀφούκτως θὰ ὑποκλέψωμεν τὰ μυστικὰ
τῶν, διότι πάντοτε ἔχουν. . . .

Ἐλάτε δευθῆτέ με εἰς τὰς ἀγκάλας σας, ἀσ-
πασθῆτε με ἢ — θὰ σᾶς ἀσπασθῶ. — Εἶναι γλυ-
κὺς καὶ τοῦ διαβόλου ὁ ἀσπασμὸς ὅταν δίδεται
ἐν ὀνόματι τῆς φιλίας, ἐν ὀνόματι τῆς συζυγικῆς
ἀγάπης, ὅταν προσφέρεται δωρεάν εἰς τὸν ἔρωτα. . .
ὦ, πόσος καιρὸς παρήλθε, πόσα συμβάντα! Εἰς
θρόνος κατέπεσεν, ὡς σὺκιν ὄριμον, εἰς μεγαλει-
ότατος, ἀλλὰ καθὼς λέγουν, βλάξ, ἐφυγε, διότι
— ἤθελε νὰ φύγῃ — καὶ ἐν γεγονὸς ἐσημειώθη
εἰς τὴν ἱστορίαν τῆς Πατρίδος, ὅπως καὶ τόσκι
ἐντιμοὶ πατριῶται ἐσημειώθησαν καὶ μόνον ὁ ἀ-
νόητος πατριωτισμὸς καὶ ἡ τρελλὴ αὐταπάρησις
ἐσυγαδούθησαν φρονηθέντα φαίνεται τὴν ἐπαναστα-
σιν ἐνῶ ἄνευ αὐτῶν τὰ πάντα πάλιν καὶ ὑπουργοὶ
τοῦ αἵματος, καὶ συνωμοσίαι καὶ στάσεις καὶ
Μουντζουριδαὶ μετημφορισμένοι, καὶ Σπετασορόπου-
λοι ἐπαναστάται καὶ συνταγματικὰ ὑπουργεῖα
μετὰ τὰς πλειοψηφίας των, ἀλλὰ πλὴν καὶ μετὰ τὸν
Μενδρεσὲ καὶ τὸν Γκαρπολά ἀνοικτόν πρὸς ἐφαρ-
μογὴν τοῦ ἀγαπητοῦ μας Συντάγματος, τὰ πάλιν
τάλος πάντων ἐπανῆλθον, δόξα σοὶ ὁ Θεὸς! εἰς
τὴν φυσικὴν των κατάστασιν, ἐκτός τινων ὑπογε-
νεϊων, τὰ ὅποια καὶ μόνα θὰ μένωσι καὶ μετὰ
θάνατον ἄλυτα ὡς ἡ οὐρὰ τοῦ ἄνου τοῦ Βα-
λάμ εἰς μνήμην τῆς ὀκτωβριανῆς ἐπαναστάσεως.

Καὶ ὅποια ἐπανάστασις! ἐν ἡμισὶ ἐκατομμύ-
ριον πήχεις ταινίας ἐρυθρὰς, ὡς τὸ αἷμα, τὸ ὅ-
ποιον δὲν ἐχύθη, διεσκορπίσθη ἀλύπητα καθ' ὅ-
λον τὸ κράτος, κατεκερματίσθη, ἐστρεβλώθη, ὦ,
φρικτὴ! ἀπὸ τυφερὰς μάλιστα χεῖρας εἰς τόσας
ἐκφραστικὰς κοινκάρδας ὅπως διαδηλωθῆ ἡ μεγά-
λη ἐθνικὴ μεταβολὴ — ἡ ἐπανάστασις, ἣτις εἰ-
σῆλθε καὶ μέχρι τοῦ οἰκογενειακοῦ βίου, διότι

ἔφυγε, βλέπετε, ὁ μὲν ἀνόητος σύζυγος νὰ ἦναι
ἐθουιστής, ἡ δὲ ἀκριβὴ τοῦ νὰ ἔχη πολλὴν κλίσιν
πρὸς τὴν ἐλευθερίαν, καὶ τ' ἀνάπαλιν. Καθ' ὅσον
μάλιστα εἰξεύρω — καὶ τοῦτο μεταξὺ μας — μίαν
πολλὰ εὐμορφον καὶ πνευματώδη Κυρίαν, ἣτις
ἦτο τυφλῶς ἀφωσιωμένη, κατὰ τὴν ἔκφρασιν, εἰς
τὸν βλάκα — Ὁθωρα, ὁ δὲ σύζυγός της συνῶ-
μοτεν ὁ πονηρὸς, κατ' αὐτοῦ χάριν τῆς Ἐλευθε-
ρίας. Μία δὲ πάλιν, τῆς ἰποίας δὲν σᾶς λέγω τὸ
ὄνομα, διότι τὴν εἶδατε πολλάκις νὰ περιπατῇ
ταπεινὰ, ταπεινὰ ὡς ἱέρεια καὶ νὰ ἐνδύεται ὡς
βακχίς, ἀπεπλήρησε, διὰ πολιτικούς λόγους πάν-
τοτε, τὸν ἀπειρον μνηστῆρα τῆς θυγατρὸς της,
ἣτις ἂν δὲν ἀπελπίσθη, διότι τὸν ἀντικατέστησε
πάραιτα, οὐχ ἦττον ἔμαθε νὰ συνομοτῆ. . . καὶ
τόσα ἄλλα τραγικὰ ἐπισόδια συνωμοσίας καὶ
ἐπαναστάσεως ὡς λόγου χάριν, ὁ διὰ δηλητη-
ριασμένης κερροβελώνης θάνατος μιᾶς — μιᾶς
— ἀνηκούσης, ὅμως εἰς τὸ ἀντιπολιτευόμενον
φύλλον αἰ νυκτεριναὶ ἀποπλανήσεις μιᾶς Ἀφρο-
δίτης, ἣτις παρ' ὀλίγον νὰ διακινδυνεύσῃ τὸ
ἐλαστικὸν τοῦ κρινολίνου της περιπεσὸν ὡς ὕ-
ποπτον ἐσχάτης προδοσίας εἰς χεῖρας τῆς Εἰσαγ-
γελίας. . . ἢ ὁ τρομερὸς θάνατος, ὄχι τῆς Εἰσαγ-
γελίας, ἀλλ' ἐνὸς σκύλακος, ὅστις θέλων νὰ ἐξα-
φανίσῃ τὸ πειστήριον τοῦ ἐγκλήματος ὑπὲρ τῆς
ἀγαπητῆς τοῦ Κυρίας συλληφθείσης ἐκτυροφόρῳ,
ἔφαγε τὸ φιμμίθιον μετὰ τὸ ὅποιον ἐμελλεν αὕτη
νὰ ἀλειφθῆ διὰ νὰ δηλητηριάσῃ τὸν τύραννον, —
σύζυγόν της. . . περιπλέον τοῦ δημοκράτου Τιμο-
λέοντος τὰ γοερὰ συμβάντα μετὰ τῆς. . . καὶ
ἄλλα πολλὰ πάμπολλα, ὅσα τέλος ἤθελα ἴσως
σᾶς διηγηθῆ σήμερον καὶ μετὰ γελοιογραφίας μί-
λιστα, ἂν δὲν ἔβλεπα μίαν γελοιογραφίαν εἰς
ὄλην τὴν ἐπίσημον κοινωνίαν μας τὸν μικρὸν
καὶ τὸν μεγάλον κόσμον, μετὰ τὴν ὤραϊαν συνή-
θειαν καὶ τὴν σκανδαλώδη κίνησιν τῆς πρω-
τοχρονιάς. . . Πλὴν, δόξα σοὶ ὁ Θεὸς, εἰς τὰς
πολιτικὰς αὐτὰς δοξασίας, διὰ νὰ μὴ νομίση-
τις, ὅτι ὑπαινίττωμαι πρόσωπα, καὶ τὰς συνωμο-
σίας ἔδωκε πέρας, κατὰ τὸ δημοῦδες ἥδη λόγιον,
ἢ ἐνδοχος γὰρ τῆς δεκάτης πρὸς τὴν ἐνδεκάτην
ὀκτωβρίου, ὅτε λαὸς καὶ στρατὸς στρατὸς καὶ
λαὸς ἔκραζον ὡς μία φωνή, ὡς εἰς στρατόλαο.
Ζήτω τὸ ἔθνος! Ζήτω ἡ ἐπανάστασις! — Ζήτω
καὶ τοῦ ἀρχηγῶς σας παιδιά!

Τὰ ἐπάνω ἦλθον κάτω τότε καὶ τὰ κάτω προ-
πάντων ἐπάνω, διότι τοῦτο κυριολεκτικῶς θὰ
εἶπῃ ἐπανάστασις. — Ἐλευθερίαν ἀκόλατος ἐκτο-

τε. — Τὰς σιδηρὰς κινγκλίδας τοῦ Μενδρεσὲ ἀντι-
κατέστησαν γοητευτικὰ μαλακῶφ καὶ θερμὰ ἀ-
γκάλαι τὰ διὰ βίου δεσμὰ — τοῦ καταδικοῦ ἢ χά-
ρις ἐκρέματο εἰς τὰ ὕγρα χεῖλη μιᾶς παρθένου
καὶ τὴν λαιμητόμον παρόδησε τὸ ἀρνητικὸν
βλέμμα της. — Ὅποια ἐπανάστασις ἐρώτων!!!
ὅποια εὐδαίμων ἐποχή. . .

Οὐδεὶς ἐσκέφθη οὔτε νὰ καταρασθῇ καὶ τοῦ
Ὁθωνος καὶ τῆς Ἀμαλίας τοὺς τυραννικοὺς χρό-
νους, τοὺς πηλόγουν μάλιστα στρατηγοὶ τινες
θρασυδαῖλοι, γερυσιασταὶ παμπόνηροι καὶ αἱ Κυ-
ρία ὅσαι δὲν ἦσαν τῆς τιμῆς. Ἡ βασιλεία ἑμῶς
τοῦ ἀθῶου αὐτοῦ ζεύγους εἶχεν ὁμολογουμένως καὶ
ἐν προτερῆμα, τὴν ἀκακὸν περιέργειαν, δηλαδὴ τὴν
κατασκοπεῖαν, ἣτις εἰσῆρχετο καὶ μέχρι τοῦ μα-
γειροῦ σου, ἂν ἦσο ἐξ ἐκείνων, οἵτινες δὲν εἶχον
τὴν εἴσοδον εἰς τὰ μαγειροῦ αὐτοῦ πλὴν καὶ ἂν
εἰσῆρχεσο, ὡς ἀνὴρ δὲν σοὶ ἐπετρέπετο νὰ ἔχῃς
καρδίαν, οὔτε εἰς τὸ βαλκαντιόν σου, καὶ τοῦ ἰα-
τροῦ σου αἱ συνταγαὶ ἐσχολιάζοντο πολλάκις πρὶν
ἢ φθᾶσωσιν εἰς τὸ φαρμακεῖον. Ἄν δὲ πάλιν ὡς
γυνὴ, ἢ ὠχροθῆς καὶ τὸ χαῦνον τῶν ὀφθαλμῶν
ἦτο ὑποπτον, τὸ ἐρύθημα ἐγκληματικὸν, τὸ λα-
λον ἀπρεπεῖς, ἢ σιωπὴ ὑπόκρισις, ἀλλοίμονον δὲ
εἰς τὴν εὐμορφον ἐκείνην τῆς ἰποίας τὸ ὀλίγον
προπετέος κρινολίνον ἐπρόδιδέ τι — πολλὰ φυσικῶν
— ἢ κατηγγέλετο ὡς διατηροῦσα ἱστορικὸν ἡμερο-
λόγιον, καὶ ποιητικὸν λεύκωμα. . . ἢ ἱστορία καὶ ἡ
ποίησις κατέστρεφε ταῖς εὐμορφαὶς καὶ μόνη ἢ
καταλαλιὰ ἔσωζε ταῖς ἄσχημας. . .

Πλὴν ἐν Ζήτω! ἠκούσθη, κάτω ὁ Τύραννος!
καὶ καθὼς πλέον καὶ καθεμία εἶχε τὸ ἐλεύθερον
ὄχι μόνον προσφρικῶς καὶ ἐγγράφως νὰ ἐκφραζῆ
τὰς ἱστορικὰς ἢ τὰς ποιητικὰς ἰδέας της, ἀλλὰ
καὶ μετὰ κάθε εἶδους ὅπλα εἰς χεῖρας νὰ ὑποστηρί-
ξῃ αὐτὰς, ἀρκεῖ νὰ ἔρρεε κοινκάρδαν ἐπαναστατι-
κὴν πρὸς τὸ μέρος τῆς καρδίας πάντοτε, ἐννοῶ
διὰ τὰς σεμνοπρεπεῖς Ἑλληνίδας μας, καθόσον αἱ
χάρτες φαναρίτισσαι αἰετοπε εἶχον ὀλόκληρον
σημαίαν ἀναπεπτωμένην καὶ τρεκλόρε μάλιστα. . .

Μόνον ἐγὼ τὸ ταλαίπωρο, ἀπροστάτευτο ὡς
τὸ Σύνταγμα καὶ ὀρφανὸ ὡς τὸ ἔθνος μας πρὶν ἢ
ἔλθῃ Βασιλεὺς ἐπλανώμενη εἰς τὴν κοινωνίαν, εἰς
τὰς εἰδύς καὶ μὴ ἔχον τι καλῆτερον νὰ πράξω,
ἔξριπτα ἐνόησα ἀπὸ καμμιά τουφεκία, πότε μὲν
διὰ νὰ ἐκροβίσω καὶ ἐνῶ ἐρωτὰ σφόδρα ἐπαναστά-
την, πότε νὰ ἐκδιώξω πεπλανημένην τινὰ περιστε-
ρὰν ἄλλοτε ἀποτυφλόνον τοῦ τυχόντος τὸν πονηρὸν
ὀφθαλμόν, κατασκοπεύοντα ὑπὸ τοὺς ἐξώστας ὀ-

θωνικά κρινολίνα ἢ ἄσμενα μαλακῶφ, καὶ κατα-
 συντρίβον τοὺς ἀντεθνηκοὺς φανούς τοῦ—gaz—
 ἐκράζα ὡς οἱ ἐπαναστάται καὶ οἱ ἀσπασθίντες, οἱ
 συνομόται καὶ οἱ κατάσκοποι, ὡς ὅλος ὁ κόσμος
 ἄνδρες καὶ γυναῖκες — Ζήτω, Ζήτω ἡ ἐπαναστα-
 σις! Ζήτω καὶ τοῦ ἀρχηγοῦ μας παιδιά!
 Ἔως οὐ ἦλθε καιρὸς καὶ ἐφώναζαν — δηλαδὴ ἐ-
 φωνάζαμεν — καὶ κάτω. — Ὄχι βέβαια ἡ ἐπα-
 ναστασις, διότι αὐτὴν τὴν ἤθελε τὸ ἔθνος, τὴν
 ἤθελε καὶ ἡ Κυρία. . . ἡτις ἐθουσιάσθη — εἰς
 ταῖνας καὶ διάφορα ἄλλα πράγματα, τὰ ὅποια
 δὲν λέγονται—ἀλλὰ κάτω οἱ κακοὶ ἐπαναστάται,
 οἵτινες ἐφατρίαζον ἑλσεῖνα, πλὴν ἄνευ αὐτῆς καὶ ἐ-
 μοῦ. . . ὼ, φανταστῆτε, ἂν εἴμεθα καὶ ἡμεῖς οἱ
 δύο! Μία Κυρία, ὡς τὴν Κυρίαν, καθὼς πρέπει,
 καὶ εἰς διάβολος ἐπαναστάτης, πιστεύω, ὅτι ἂν
 δὲν κτιζοῦν, χαλοῦν ὅμως ἓνα κόσμον ἀφρευκτα,
 ἀρκεῖ νὰ φατριάσουν εὐλικρινῶς. . . .

Βλέπετε, εἶμαι ὀλίγον φλύαρο, πλὴν ὅμως εἶμαι
 ἀθῶο Χι, Χι! ὡς ἐν ὑπουργικὸν πρόγραμμα καὶ ἄ-
 κκῶ ὡς τὸ πρῶτον συνταγματικὸν ὑπουργεῖόν
 μας! ἀγαπῶ μόνον, δὲν τὸ ἀρνοῦμαι, νὰ φατριά-
 ζω ὡς ἐκεῖνο ὅχι ὀλίγον, ἀλλὰ πολλὸν — διότι ἡ
 μάγισσα φατρία μὲ γοητεύει, ὡς κἀτι τι ἀναπό-
 φρευκτον εἰς τὴν ὑπάρξιν καὶ πλεον τῆς ὑπάρξεως,
 ὡς ἡ ζωὴ, ἡ χάρις τῆς ζωῆς ὡς τὸ πέπερι εἰς τὰ
 λάχανα. Ἔως ἄνευ φατρίας καταντᾷ ἀηδὴς ἀσθέ-
 νεια, ἡ πολιτικὴ εἶναι συνάγχη, ἡ κοινωνία μέγχα
 κοιμητήριον καὶ ἡμεῖς ἄταροι νεκροὶ, ὅταν τῆς φα-
 τρίας τὸ πνεῦμα δὲν φουσᾷ ὅσω σφοδρότερον ἐπ’
 αὐτῆς. Λογομαχίαι, ἔριδες, συγκρούσεις, ἐμφύλιοι
 πόλεμοι, παραχά, ὁ κόσμος ἂνω κάτω γίνεταί,
 φατρία! λέγει, καὶ παρηγορία, βάλσαμον ἐπιχύ-
 νεται τὸ ὄνομά τῆς εἶναι ἀρμονία τοῦ σύμπαντος,
 τὴν διάβολον βλέπετε μὲ τὴν Χρυσυλῖδα κατορθῶ-
 νει νὰ συμβιδάζῃ καὶ μόνην τὴν ἐθνικὴν μας Συ-
 νέλευσιν διαίρει, πλὴν εἶναι διὰ νὰ διορθώσῃ τὸ
 ἔθνος. . . . ἂν δὲν ἤμην διάβολος ἤθελα νὰ ἤμην
 φατρία, τότε ἀναγκάζομαι νὰ ἤμην καὶ τὰ δύο. . .

Πῶς σὰς τρομάζει ἡ ἐμφάνισίς μου μετὰ μίαν
 ἐπαναστασίαν, καθ’ ἣν πολλοὶ ἐφάνησαν φοβερό-
 τεροι καὶ τοῦ διαβόλου! ἀλλ’ εἶμαι ἄοπλο τὸ
 πτωχὸ, ὡς δεκαεξαετῆς παρθένος ἐξεληθούσα μάλ-
 ιστα τοῦ παιδαγωγείου μὲ μόνην τὴν καρφοβε-
 λόνην τῆς καὶ δὲν ἀνήκω ποσῶς εἰς τὸ κομητά-
 του, μολονότι ἐφώναξα καὶ ἐγὼ ὡς οἱ θρασύτεροι,
 Ζήτω! μέχρι κόρακος. — Ἐπομένως εἰζεύρετε, νο-
 μίζω τὴν ρομαντικὴν ἱστορίαν μου καὶ τὸ ἐλα-
 φρὸν μου αὐτὸ Χι, Χι, δὲν σὰς εἶναι ἄγνωστον

τοῦλάχιστον εἰς τὰς ὠραίας καὶ εὐσεβεῖς ἀναγνω-
 στρίας σὰς δὲν εἶμαι ξένος· ἐπὶ πολλὸν ὑπῆρξά τῆς
 Κυριακῆς τῶν ἡ ἀθῶα ἀπασχόλησις, ὅταν ἡ ἀ-
 πλοῖκὴ φλυαρία μου συνήθως τὰς ἀπεκοίμιζεν εἰς
 ὄνειρα τερπνὰ, ἐνῶ τὸ νῆμα τῆς μυθώδους οὐρας
 μου τὰς ὠδήγει ἐδῶ, τὰς μετέφερον ἐκεῖ, καὶ πολ-
 λάκις· ἂν δὲν ταῖς ἀνεκάλυπτε τὸν Μινώταυρον
 εἰς τὸ βάθος τοῦ κοινωνικοῦ μας λαβυρίνθου,
 οὐχ ἤττον ἀπεκάλυπτε πολλὰ μυστικά, διὰ τὰ
 ὅποια εἶμαι βέβαιος ὅτι καὶ τώρα ἡ ἀριστοκρατικὴ
 περιέργεια δίδει. . . δίδει καὶ φίλημα, ἐνῶ πολλὰ
 εὐγενεῖς συναναστροφαὶ μὲ δέχονται εἰς τὰς λίαν
 φιλοξένους ἀγκάλας τῶν, ἀρκεῖ νὰ φέρω μαζῆ μου,
 τὸ *mandu. li. ki* τῆς *κατα. li. li. ki*. Τὸ βλέπω, καὶ
 θὰ τὸ ἰδῆτε καὶ σεις, ἐδῶ ἡ ζιλωτυπία νὰ μὲ προ-
 καλῇ, ἐκεῖ ἡ ἀντιζήλια νὰ μὲ θωπεύῃ, ὁ ἔνοχος νὰ
 μὲ παρακαλῇ καὶ ἡ ὠραία τέλος πάντων νὰ μὲ
 καθικετεύῃ ἔχει νὰ μὲ εἰπῇ κἀτι τι, ἐπιθυμῶ νὰ
 τὴν εἰπῶ δύο λέξεις, διότι βλέπει ὅτι ὁ μικρὸς
 ἔρωσ μὲ θέλει σύμμαχον καὶ οἱ πονηροὶ συνδρο-
 μηται τῆς φιλότατης Χρυσυλίδος, οἵτινες πλη-
 ρώνουσιν, ὡς φαντάζομαι, ὅχι τόσον τακτικῶς,
 — ἄ, πῶς μαντεύω! — δὲν βλέπουν τὴν στιγ-
 μὴν νὰ φανῇ ὁ δικνομεύς σὰς. ὼ, πόσον ὁ κόσμος
 εἶναι περίεργος καὶ μάλιστα τὴν πρωτοχρονιά!

ΒΡΑΤΣΑΝΟΣ.

ΜΩΣΑΪΚΟΝ

* * * * * Ὄταν ἀπολέσωμεν ἵππον ἢ κῆνα προσφιλῆ,
 παρηγοροῦμεν ἑαυτοὺς ἐνθυμούμενοι ὅσας τυχὸν
 ἐλλείψεις ἢ ἐλαττώματα εἶχον· τὰ αὐτὰ δ’ ὡς
 ἔγγιστα πράττομεν μετὰ τὸν θάνατον τῶν συγ-
 γενῶν ἐκείνων ὅσοι μᾶς λησμονοῦσι κατὰ τὴν
 σύνταξιν τῶν διαθηκῶν αὐτῶν.

* * * * * Ἡ ἀνάγνωσις τῶν συγγραμμάτων τῶν νεω-
 τέρων συγγραφέων μᾶς διασκεδάζει μετριῶς, ἐνῶ
 ἡ τῶν ἀρχαίων παρέχει ἡμῖν τροφὴν ὑγιᾶ, καὶ
 καθε σελίς τῶν πολυτίμων τούτων συγγραμμά-
 των μᾶς προικίζει διὰ γνώσεων ὅλως νέων καὶ
 ὠφελιμωτάτων.

* * * * * Ἡ ἄδολος φιλία καὶ ἡ ἀκμαία υγεία τότε
 μόνον ἐκτιμῶνται, ὅταν ἀπολεσθῶσι.

* * * * * Τὰς μὲν κακὰς τῶν πράξεών μας αἰείποτε
 δικαιολογοῦμεν, προθύμως δ’ ἐπικρίνομεν καὶ σχο-
 λιάζομεν τὰ καλὰ ἔργα τῶν ἄλλων, ὅταν ἀκούω-
 μεν αὐτὰ ἐκθειάζόμενα.

ΟΙ ΟΠΑΔΟΙ ΤΟΥ ΙΗΘΥ.

(Συνέχεια, ἴδε *Χρυσυλῖδα* 24.)

Εἶδομεν ὅτι ὁ τολμαγίας ληστῆς, ὁ ἔνο-
 χόσας ἑαυτὸν Μοργάν, ἐφθασεν εἰς Ἀθηνῶν
 ἐν μέσῃ μεσημβρία εἰς ἵππον καὶ προσωπεῖον
 φέρων. Πρὶν ὅμως εἰσελθεῖ εἰς τὸ ξενοδο-
 χεῖον τοῦ Παλατίου τῆς ἰσότητος ἀφῆκε τὸν
 ἵππον τοῦ προ τῆς θύρας, ὅταν δὲ πάλιν ἐ-
 ξήλθεν εὔρεν αὐτὸν εἰς τὸν ἀχυρῶνα, ὡς
 ἂν καὶ ὁ ἵππος ἀπῆλθεν ἴσα προνόμια ἀτι-
 μωρησίας μετὰ τοῦ κυρίου του εἰς τὴν πα-
 πικὴν καὶ βασιλικὴν ταύτην πόλιν. Ἐκβαλὼν
 λοιπὸν αὐτὸν ἐκεῖθεν, ἵππευσεν, ἐξήλθε διὰ
 τῆς Ὀβ. λ. li. ας θύρας καὶ παραδραμῶν καλπάζων
 τὰ τεῖχη τῆς πόλεως, ἐξηφανίσθη μετ’
 οὐ πολὺ πρὸς τὴν ἀγούσαν εἰς Λυόν.

Ὅταν δὲ ἀπμακρύνθη ὡς ἐν τέταρτον
 τῆς ὥρας ἀπὸ τοῦ Ἀθηνῶν, ἐκάλυψε διὰ τοῦ
 μανδύου ὅλα αὐτοῦ τὰ ὄπλα, ὥστε νὰ μὴ
 βλέπονται ὑπὸ τῶν διαβατῶν καὶ ἐκβαλὼν
 τὸ προσωπεῖον ἔκρυψεν αὐτὸ εἰς μίαν τῶν
 πιστολοθηκῶν.

Ἐὰν τότε εὐρίσκοντο ἐκεῖ πλησίον ὅσοι
 ἰδόντες αὐτὸν εἰς Ἀθηνῶν ἠρώτησαν ἀλ-
 λήλους τί πρᾶγμα νὰ ἦτο ὁ τρομερὸς αὐτὸς
 Μοργάν, τὸ φόβητρον τῆς μεσημβρινῆς
 Γαλλίας, ἂν, λέγομεν, εὐρίσκοντο ἐκεῖ, εὐ-
 κολον ἦτο νὰ βεβαιωθῶσιν ἰδίως ὄμμασιν
 ἂν τὸ πρόσωπον τοῦ ληστοῦ ἦτο, ὅσον καὶ
 ἡ φήμη αὐτοῦ, φοβερόν.

Ἡμεῖς ἀδιστακτικῶς ὁμολογοῦμεν ὅτι, ὅσω
 προκατελημμένη καὶ ἂν ἦτο ἡ φαντασία
 των, ἄμα ἔβλεπον τὸ πρόσωπον ἐκεῖνο ἤθε-
 λον εἰς ἄκρον καταπλαγῆ.

Ἀφαιρεθέντος τῶν τοῦ προσωπεῖου διὰ
 χειρὸς λευκοστάτης καὶ λεπτοφουεστάτης ἀπε-
 καλύφθη πρόσωπον νεανίου εἰκοσιπενταε-
 τοῦς ὡς ἔγγιστα, τὸ δὲ πρόσωπον ἐκεῖνο εἶ-
 χε γυναικεῖαν ὅλως κανονικότητα καὶ γλυκύ-
 τητα καὶ ἐκὸσμεῖτο ὑπὸ ὠραίας ξανθῆς κόμης
 καὶ ἐκφραστικωτάτων μελαγχρόνων ὀφθαλμῶν.

Τὸ ἀνάστημα τοῦ ἀγνώστου, καθόσον ἐ-
 φάνη κατὰ τὴν εἰς τὸ ξενοδοχεῖον ἐμφάνι-
 σιν του ἦτον ὑψηλόν, σύμμετρον καὶ εὐ-
 λύγιστον· ἡ δὲ ἐπὶ τοῦ ἵππου στάσις αὐ-
 τοῦ ἀπεδείκνυεν ἔμπειρον ἵππεα.

Ὁ νεανίας ἀναγκαιτίας ἐπ’ ὀλίγον τὴν ὁρ-
 μὴν τοῦ ἵππου του, ἐκέντησε πάλιν αὐτὸν
 καὶ ἐφθασε καλπάζων εἰς Ὀράγκην καὶ εἰ-
 σήλθεν εἰς μεγάλην τινα θύραν, ἥτις ἐκλείσθη
 εὐθὺς ὀπισθὲν του· θεράπων δὲ τις ἀναμέ-
 νων ἔδραξε τοὺς χαλινούς τοῦ ἵππου. Ὁ ἵπ-

πὸς τότε ἀφίππευσε καὶ ἠρώτησεν

« Ἐδῶ εἶναι ὁ κύριός σου;

— Ὄχι, κύριε βαρῶνε, ἀπεκρίθη ὁ ὑπρέ-
 τας, τὴν παρελθούσαν νύκτα ἠναγκάσθη νὰ
 ἀναχωρήσῃ καὶ παρήγγειλε νὰ σὰς εἰπώμεν,
 ἐὰν ἐλθῆτε καὶ τὸν ζητήσητε, ὅτι ταξιδεύει
 δι’ ὑποθήσεις τῆς ἐταιρίας.

— Καλὰ, Βαπτιστά· ἐν τούτοις ἐγὼ ἐπαναφέ-
 ρω τὸν ἵππον του σῶον καὶ ἀβλαβῆ ἂν καὶ
 ὀλίγον κεκοπιακότα· ἀνάγκη τώρα νὰ τὸν
 λούσης μὲ οἶνον καὶ δύο ἢ τρεῖς ἡμέρας κα-
 τὰ συνέθειαν νὰ τῶ διδῆς ἀντὶ ἀγύρου κρι-
 θῆν, διότι ἀπὸ χθὲς διήνυσε τεσσαράκοντα ὀ-
 λοκλήρους λεύγας.

— Εὐχαριστήθητε λοιπὸν, κύριε Βαρῶνε, ἐκ
 τοῦ ἵππου;

— Πολὺ μάλιστα· ἀλλ’ ἡ ἄμαξα εἶναι ἐ-
 τοίμη;

— Περιμένει καθ’ ὅλα ἐτοίμη εἰς τὸ ἀμα-
 ξοστάσιον καὶ ὁ ἀμαξηλάτης πίνει ἐδῶ πλη-
 σίον μὲ τὸν Ἰούλιον, διότι ὁ αὐθέντης πα-
 ρήγγειλε νὰ τὸν κρατοῦν ἐξω τῆς οἰκίας
 διὰ νὰ μὴ παρατηρηθῇ ὑπ’ αὐτοῦ ἐπιστρέφων.
 — Νομίζεις λοιπὸν ὅτι ὁ κύριός σου θὰ τα-
 ξιδεύσῃ;

— Ναί, κύριε βαρῶνε· ἰδοὺ τὸ διαβατήριον
 τοῦ αὐθέντου μου, δι’ οὗ ἐνοικιάσθη ἡ ἄμαξα·
 ὥστε ἐκεῖνος μὲν διὰ τοῦ διαβατηρίου σας
 διηυθύνθη πρὸς τὴν Βορδιγαλλίαν, σεις δὲ
 διὰ τοῦ ἰδικοῦ του θὰ ὑπάγητε πρὸς τὴν Γε-
 νέβην καὶ ἐπομένως δὲν πιστεύω νὰ εὐρῆ διέ-
 ξοδον ἢ ἀστυνομία ἀπὸ τῶν λαβυρίνθων αὐ-
 τῶν, ὅσω ἐπιδεξία καὶ ἂν ἦται.

— Δός μοι, Βαπτιστά, τὸν μάρσυπον ὅστις
 κρέμαται ἀπὸ τοῦ ἐφιππίου.

Ὁ Βαπτιστῆς ἐξετέλεσε τὴν διαταγὴν,
 ἀλλὰ παρ’ ὀλίγον ὁ μάρσυπος διέφυγε τῶν
 χειρῶν του.

— Ἄ, κύριε βαρῶνε, εἶπε γελῶν, δὲν μοι
 παρήγγειλατε νὰ προσέχω! Διάβολε! βλέπω
 ὅτι δὲν ἐματαιοποιήσατε.

— Ἀπατάσαι, Βαπτιστά, διότι ναί μὲν δὲν
 ἐματαιοποιήσα, ἀλλ’ οὐχ ἦττον δὲν ἐπραξα
 ὅ,τι ἔπρεπε καὶ δι’ αὐτὸ θὰ ἀναχωρήσω πά-
 ραυτα.

— Δὲν θὰ προγευματίσητε;

— Κἀτι ὀλίγον, ἀλλ’ ὅσον ἐνεστι ταχύτερον.

— Δὲν θὰ βραδύνητε παντάπασι, διότι τὸ
 πρόγευμα εἶναι ἐτοιμον ἀπὸ τῆς δεκάτης, δη-
 λαδῆ πρὸ τεσσάρων ὥρων.

Ὁ Βαπτιστῆς ἠθέλησε νὰ ὀδηγήσῃ τὸν
 ξένον εἰς τὸ ἐστιατόριον, ἀλλ’ ἐκεῖνος τὸν

ἐμπόδισε λέγων·

— Εἶναι περιττὸν νὰ με ὀδηγήσης, ἐγὼ γνωρίζω τὸν δρόμον, ἀλλὰ φρόντισον τώρα περὶ τῆς ἀμάξης, ὥστε νὰ τὴν εὖρω ἐτοιμὴν καὶ τὸ θυρίδιον ἀνοικτὸν ἔχουσαν, διὰ νὰ μὴ με διακρίνη ὁ ἀμαξηλάτης ὅταν εἰσέλθω. Λάβε δὲ καὶ αὐτὰ τὰ χρήματα μὲ τὰ ὁποῖα νὰ τὸν πληρώσης διὰ τὸν δρόμον μέχρι τοῦ πρώτου σταθμοῦ.

— Ὅσα μὴ δίδετε, κύριε, ἀρκοῦσι νὰ τὸν πληρώσω διὰ νὰ υπάγῃ μέχρι τοῦ Λυόν!

— Ναί, ἀλλὰ σὺ πλήρωσέ τον μέχρι τῆς Βαλάνς τὰ δ' ἐπιλοιπα χρήματα κράτησέ τα διὰ σέ, ὡς ἀντιμισθίαν τοῦ κόπου σου.

— Ἀγαπάτε νὰ καταβιδιάσω καὶ τὸν μάρσυπον εἰς τὸ ὄχημα;

— Ὅχι, ἐγὼ θὰ φροντίσω περὶ τούτου.

Ταῦτα εἰπὼν ἔλαβεν ἀπὸ τῶν χειρῶν τοῦ υπηρέτου τὸν μάρσυπον καὶ μὴ προσέχων εἰς τὸ βάρος καθηύθυνε πρὸς τὸ ἐστιατόριον, ἐνῶ ὁ Βαπτιστής μετέβαινε εἰς τὸ καπηλειὸν ὑπολογίζων τὰ ἀνά χειρας αὐτοῦ χρήματα.

Ὁ ξένος δὲν ἐψεύσθη τῶντι εἰπὼν ὅτι γνωρίζει τὴν οἰκίαν, διότι διελθὼν ἕνα πρόδρομον καὶ ἀνοίξας μίαν θύραν καὶ μετ' αὐτὴν μίαν ἄλλην εὗρεθη, ἐνώπιον τράπεζης γεμούσης παντός ὅ,τι δύναται νὰ κινήσῃ καὶ νὰ εὐχαριστήσῃ τὴν ὄρεξιν· πρὶν ὅμως καθήσῃ διευθύνθη πρὸς τινὰ καθρέπτην καὶ ἐκβαλὼν τὸν πῖλον διευθέτησε τὴν κόμην, ὕστερον ἐνιψε τὰς χεῖρας καὶ τὸ πρόσωπον καὶ ἀφ' οὗ ἐξετέλεσε τὰ ἔργα ταῦτα τῆς καθαρότητος, δι' ὧν ἀπέδειξεν ὅτι ἦτο φύσει καθάριος καὶ φιλόκαλος, ἐκάθισε πρὸ τῆς τραπέζης.

Ἄν δὲ καὶ εἶχεν ὄχι εὐκαταφρόνητον ὄρεξιν μετὰ τόσοις μάλιστα κόποις, ἔφαγεν ὅμως ἐν τάχει καὶ μετὰ τινὰ λεπτὰ τῆς ὥρας, ὅτε εἰσῆλθεν ὁ Βαπτιστής καὶ τῷ ἀνήγγειλεν ὅτι τὰ πάντα εἶναι ἕτοιμα, αὐτὸς ἦτον ὄρθιος καὶ περιέμενε.

Ἐθύσισε λοιπὸν τὸν πῖλον μέχρι τῶν ὀφθαλμῶν, περιετυλίχθη διὰ τοῦ μανδύου του καὶ λαβὼν ὑπὸ μάλῃς τὸν μάρσυπον κατέβη, καὶ ἐπειδὴ ἡ ἀμαξα διὰ φροντίδος τοῦ Βαπτιστοῦ ἦτο ἠνεωγμένη καὶ ἐγγύς τῆς θύρας, ἐχώθη ἐντὸς αὐτῆς οὐδόλως παρατηρηθεὶς ὑπὸ τοῦ ἀμαξηλάτου.

Ὁ υπηρέτης ἔκλεισε τότε τὸ θυρίδιον καὶ ἀποτανοθεῖς πρὸς τὸν ἠνίοχον,

— Εἶσαι καλὰ πληρωμένος, μοὶ φαίνεται,

ἕως εἰς Βαλάνς, εἶπε.

— Ναί, θέλεις νὰ σοὶ δώσω ἔγγραφον ἀπόδειξιν; ἀπεκρίθη ἐκεῖνος ἀστείζομενος.

— Ὅχι, πρόσεξον ὅμως νὰ μὴ ἐνοχλήσης τὸν αὐθέντην μου τὸν μαρκήσιον Ριβιέρον, διότι ἐπιθυμεῖ νὰ μείνη ἡσυχος ἕως εἰς Βαλάνς.

— Ἡσύχασε, ἀπεκρίθη ὁ ἀμαξηλάτης, διὰ τοῦ αὐτοῦ ἀστέιου τρόπου· κάνεις δὲν θὰ ταραξῆ τὸν μαρκήσιον. Ἐμπρός, βάρδα!

Εἶπε καὶ παρώρμησε τοὺς ἵππους τοῦ κροτήσας τὴν μάστιγα διὰ τῆς ἐκφραστικῆς ἐκείνης διαλέκτου ἣτις ὀλοὶ παρά τοῖς διαβάταις « Προφυλαχθῆτε διότι ὀδηγῶ ἕνα κύριον γενναίως πληρώνοντα καὶ ἔχοντα ἐπομένως τὸ δικαίωμα νὰ καταπατῆ τοὺς ἀπροσέκτους. »

Ὁ ψευδομαρκήσιος Ριβιέρος εἰσελθὼν εἰς τὴν ἀμαξαν καταβίβασε τὰ παραπετάσματα, ἔκρυψεν ὑπὸ τὸ κάθισμα τὸν μάρσυπον, περιετυλίχθη εἰς τὸν μανδύον του καὶ, πεπειθὼς ὅτι δὲν θὰ ἐνοχληθῆ ὑπ' οὐδενός μέχρι τῆς Βαλάνς, ἀπεκοιμήθη μὲ τὴν αὐτὴν νεανικὴν ὄρεξιν μὲ τὴν ὁποῖαν καὶ προεγευμάτισε.

Μετὰ ὀκτῶρον δρόμον ἡ ἀμαξα ἔφθασεν εἰς τὰ πρόθυρα τῆς Βαλάνς, πρὶν ὅμως εἰσελθῆ εἰς τὴν πόλιν, ὁ ὁδοιπόρος μας ἐξῆπνησε καὶ ἠμιανασύρας ἐν τῶν παραπετασμάτων ἐνόησε ποῦ εὕρισκετο· ἐπειδὴ δὲ ἦτο νύξ βαθεῖα ἔθλιψε τὸ ελατήριο τοῦ ὄρολογίου του καὶ πάραυτα ἐκεῖνο ἐσῆμανεν ἕνδεκα ὥρας· κρίνας δὲ περιττὸν τὸ ν' ἀποκοιμηθῆ καὶ πάλιν, ὑπελόγησε τὸ μέχρι τοῦ Λυόν ἀγώγιον καὶ ἠτοίμασε τὸ πρὸς τοῦτο ἀπαιτούμενον ἀργύριον.

Ὅτε ἔφθασεν ἡ ὥρα πρὸς ἀντικατάστασιν τῶν ἵππων καὶ ἠνιόχων, ἤκουσε τὸν πρῶτον ἀμαξηλάτην λέγοντα πρὸς τὸν μέλλοντα νὰ τὸν ἀντικαταστήσῃ. « Εἶναι φαίνεται καὶ αὐτὸς ἐκ τῶν πρώων εὐγενῶν, ἀλλ' ἐπειδὴ εἶναι συστημένος καὶ ἐπειδὴ πρὸ πάντων καλοπληρῶναι πρέπει νὰ τὸν τρέχωμεν καθὼς εἶνα καλὸν πατριώτην. »

— Ἡσύχασε καὶ θὰ τὸν εὐχαριστήσω, ἀπεκρίθη ὁ ἄλλος.

Ὁ ὁδοιπόρος νομίσας τότε κατάλληλον τὴν εὐκαιρίαν ὅπως ἐπέμβη εἰς τὸν διάλογον, ἀνέστυρε τὸ πρὸς τὸ μέρος ἐκεῖνο παραπέτασμα τῆς ἀμάξης καὶ εἶπε·

— Θὰ κάμῃς σέ βεβαιῶ χρυσὴ δουλειὰ, ἂν μὲ εὐχαριστήσης, διότι εἶμαι ὁ καλλίτερος

πατριώτης καὶ πρὸς ἀπόδειξιν τούτου λάβε διὰ νὰ πίνῃς εἰς ὑγείαν τῆς Δημοκρατίας!

Ταῦτα εἰπὼν ἔδωκεν εἰς τὸν ἀμαξηλάτην τὸν συστήσαντα αὐτὸν εἰς τὸν σύντροφόν του ἑκατοντάφρακτον γραμματίον, ἐπειδὴ δὲ ὁ ἕτερος ἐκύτταζεν ἀπλήστως τὸ χαρτίον,

— Λάβε, εἶπε τότε, καὶ σὺ ἄλλα τόσα, διὰ νὰ μὲ συστήσης εἰς τοὺς συντρόφους σου, καθὼς μὲ ἐσύστησεν εἰς σέ ὁ φίλος σου.

— Μὴ ἀμφιβάλλητε, πολῖτα, εἶπεν ὁ ἀμαξηλάτης. Ἀπ' ἐδῶ ἕως εἰς τὸ Λυόν σύνθημά μας θὰ ᾄται τὸ εἰς « τὰ τέσσαρα. » Εἶπε, καὶ οἱ ἵπποι κεντηθέντες ἀπῆλθον ὡς πτερωτοί.

Τὴν τετάρτην μετὰ μεσημβρίαν ἡ ἀμαξα ἔφθασεν εἰς Λυόν· ἐνῶ δὲ ἠλλαζον τοὺς ἵππους ἀνθρωπὸς τις ἀχθοφόρου φέρων ἔνδυμα καὶ ἐπιτινος παρακειμένου ἐδωλίου καθήμενος, ἠγέρθη καὶ πλησιάσας εἰς τὸ θυρίδιον τοῦ ὁχήματος εἶπε χαμηλῆ τῆ φωνῆ εἰς τὸν ὁπαδὸν τοῦ Ἰηοῦ λόγους τινάς, τοὺς ὁποῖους ἐκεῖνος ἀκούσας ἐδειξε μεγίστην ἐκπλήξιν.

— Εἶσαι βέβαιος; ἠρώτησε τὸν ἀχθοφόρον.

— Σοὶ λέγω ὅτι ἰδίους ὄμμασι τὸν εἶδον.

— Νὰ ἀναγγείλω λοιπὸν εἰς τοὺς φίλους μας τὴν εἰδήσιν ὡς βεβαίαν;

— Ἐννοεῖται, ἀλλὰ σπεῦσον.

— Οἱ ἐν Σέρβῃ ἔχουσιν εἰδήσιν περὶ τῆς ἀσίζεώς μου;

— Ναί· θὰ εὖρης ἵππον καθ' ὅλα ἕτοιμον μεταξύ Σέρβης καὶ Σούης.

Πλησιάσαντος τοῦ ἀμαξηλάτου, ὁ νέος ἀντήλλαξε καὶ τελευταῖον βλέμμα συνεννοήσεως μετὰ τοῦ ἀχθοφόρου, ὅστις ἀπῆλθε δραμαίως ὡς ἂν ἐκόμιζε κατεπίγουσαν ἐπιστολήν.

— Ποῦ θὰ υπάγωμεν τώρα, πολῖτα; ἠρώτησεν ὁ ἀμαξηλάτης.

— Εἰς Βούργον· πρέπει νὰ φθάσω εἰς Σέρβην κατὰ τὴν ἐννάτην τῆς ἐσπέρας. Ἄν ταχύνης θὰ λάβῃς καλὴν ἀμοιβήν·

— Δεκατέσσαρας λεύγας ἐντὸς πέντε ὥρων! εἶναι ἀνέκουστον, ἀλλ' ὅπωςδήποτε θὰ τὸ κατορθώσω.

— Ὑπόγεσαι περὶ τούτου;

— Θὰ προσπαθῆσω.

Εἶπε καὶ ἐκρότησε τὴν μάστιγα, οἱ δὲ ἵπποι ἀπῆλθον καλπάζοντες.

Σημαινούσης δὲ τῆς ἐννάτης εἰσῆρχοντο εἰς Σέρβην.

— Διπλασιάζω τὴν ἀμοιβήν ἂν δὲν ἀλλάξης

ἐδῶ ἵππους καὶ με ὀδηγήσης κατ' εὐθεῖαν εἰς τὸ ἡμισυ τοῦ ἀπ' ἐδῶ εἰς Σούην δρόμου· ἀνέκραξε πρὸς τὸν ἀμαξηλάτην ὁ νεανίας ἀπὸ τοῦ θυριδίου τῆς ἀμάξης προκύψας.

— Ἄς ᾄται, ἀπεκρίθη ἐκεῖνος καὶ ἡ ἀμαξα ἐιθλήεν ἀστραπηθὸν ἀπὸ τοῦ σταθμοῦ.

Ἐν τέταρτον λεύγας μακρὰν τῆς Σέρβης ὁ Μοργάν διέταξε τὸν ἀμαξηλάτην νὰ στήσῃ τοὺς ἵππους, αὐτὸς δὲ συνάψας τὰς χεῖρας πρὸ τοῦ στόματος ἐμιμήθη φωνὴν αἰγωλιοῦ. Τόσω δ' ἡ μίμησις ἐπέτυχεν ὥστε αἰγωλιός τις ἐκ τῶν πλησιοχώρων δασῶν ἀνταπεκρίθη πάραυτα εἰς τὴν πρόσκλησιν.

— Ἐδῶ εἶναι, ἐφώνησεν ὁ Μοργάν.

Ὁ ἀμαξηλάτης ἔστησε τοὺς ἵππους καὶ εἶπε·

— Ἄφου εἶναι ἐδῶ, περιττὸν νὰ προχωρήσωμεν.

Ὁ νεανίας τότε λαβὼν τὸν μάρσυπον, ἠνέφεξε τὸ θυρίδιον τῆς ἀμάξης, κατέβη καὶ πλησιάσας τὸν ἀμαξηλάτην,

— Λάβε, τῷ εἶπε, τὴν ὑποσχεθεῖσαν ἀμοιβήν.

Ὁ ἀμαξηλάτης λαβὼν τὸ νόμισμα ἔθετο αὐτὸ εἰς τὴν κοιλότητα τοῦ ἑνὸς τῶν ὀφθαλμῶν του, ὡς οἱ παρ' ἡμῖν κομφευόμενοι θέτουσι σήμερον τὸ μονόσπυρον.

Ὁ Μοργάν ἐνόησεν ὅτι ἡ πράξις αὐτῆ εἶχε σημασίαν.

— Τοῦτο πάλιν τί δηλοῖ; ἠρώτησε,

— Δηλοῖ ὅτι βλέπω μὲ τὸν ἕνα ὀφθαλμόν.

— Ἐννοῶ τώρα, ἀντίειπεν ὁ νέος γελῶν, ἂν σοὺ κλείσω λοιπὸν καὶ τὸν ἄλλον ὀφθαλμόν;

— Δὲν θὰ βλέπω τότε διόλου.

— Ἀκούεις τὸν κατεργάρον! προτιμᾷ νὰ ᾄται τυφλὸς παρά μονόφθαλμος. Ἀλλ' ἐπειδὴ περὶ ὀρέξεως οὐδεὶς λόγος, λάβε καὶ τοῦτο.

Ὁ ἀμαξηλάτης λαβὼν τὸ προσφερθὲν νόμισμα καὶ θέσας αὐτὸ ἐπὶ τοῦ ἑτέρου τῶν ὀφθαλμῶν του, ἔστρεψε τὴν ἀμαξαν καὶ ἐπαλινδρόμησε πρὸς τὴν Σέρβην.

Ὁ ὁπαδὸς τοῦ Ἰηοῦ, ἐξαφανισθείσης ἐν τῷ σκότει τῆς ἀμάξης, ἐπλησίασεν εἰς τὰ χεῖλη κλειδίον καὶ εἰσύριξε διὰ τῆς ὀπῆς συριγγμὸν ὀξὺν καὶ παρατεταμένον.

Ὅμοιος συριγγμὸς ἠκούσθη πλησίον καὶ πάραυτα ἵππεὺς ἐξῆλθε τοῦ δάσους καλπάζων καὶ ἐπλησίασε.

Ὁ δὲ Μοργάν τοῦτον ἰδὼν ἐκαλύφθη τὸ πρόσωπον διὰ τῆς προσωπίδος.

— Ἐν ὀνόματι τίνος ἐργεσθε; ἠρώτησεν ὁ κατ' εὐθεῖαν πρὸς αὐτὸν χωρῶν ἵππεὺς, οὐ-

ἀρκεῖ ὅτι φροτίσεις καὶ τὸ συνάζεις· μάθε ὁμως ὅτι ὑπάρχουσι γενναῖοι ἄνδρες ἀναμένοντες τὰς ἐξήκοντα αὐτὰς χιλιάδας, τὰς ὁποίας σὺ λακτίζεις, ὅπως συναδεῖα ἀποπλανηθεῖσα εἰς τὴν ἔρημον καταδοκεῖ ἐναγωνίως σταγόνα ὕδατος ἵνα μὴ ἀποθάνῃ τῆς δίψης.

— Τοὺς ἐν Βανδέα φίλους μας, ἐννοεῖς; Εἶναι τῶνόντι ἀξιολύπητοι! Ἀκούεις ἐκεῖ αὐτοὺς θὰ λυπηθῶ τοὺς ἐγωιστάς! Ἐξέλεξαν οἱ φίλοι δι' ἑαυτοὺς τὰ βόδια καὶ εἰς ἡμᾶς ἀπέλιπον τὰς ἀκάνθας· ἐκεῖνοι μάχονται ἐπὶ τοῦ πεδίου τῆς τιμῆς ἐνῶ ἡμεῖς... Ἀληθινὰ ἀπεστάλη τίποτε ἐξ Ἀγγλίας;

— ὦ, ἐννοεῖται, εἶπεν εὐθύμως εἰς τῶν μοναχῶν, εἰς Γυβερρόνην ἀπεστάλησαν αὐτοὺς βόμβαι καὶ μισδράλια.

— Δὲν εἶπον ἂν ἀπεστάλη ἐκ τῶν Ἀγγλων ἀλλ' ἐξ Ἀγγλίας.

— Δὲν ἐστάλη οὐδ' ὀβολός.

— Νομίζω ἐν τούτοις, εἶπεν εἰς τῶν περιστώτων ὁ κατὰ τὸ φαινόμενον συνετώτερος, ὅτι οἱ πρίγκηπες πρέπον ἦτο ν' ἀποστείλωσιν ὀλίγον κἄν χρυσίον πρὸς τοὺς θυσιαζόμενους ὑπὲρ τῆς μοναρχίας. Δὲν συλλογίζονται ἄρα γε ὅτι θὰ ἔλθῃ ἡμέρα καθ' ἣν ἡ ἀφοσίωσις τῆς Βανδέας θὰ ἐξαντληθῇ, καθόσον μάλιστα οὐδ' ἐν εὐχαριστήριον ἔλαβε μέχρι τοῦδε παρ' αὐτῶν, ἀπέναντι τόσων καὶ τοιούτων θυσιῶν.

— Ἡ Βανδέα, φίλτατέ μοι, ὑπέλαβεν ὁ Μοργγάν, εἶναι γενναίων ἀνδρῶν γεννήτωρ, οἵτινες οὐδέποτε, πιστευσόν μοι, θ' ἀποκάμωσιν· ἐκτὸς τούτου ὁποῖαν ἀξίαν ἔχει ἡ ἀφοσίωσις ὅταν δὲν ἀντισταθμίζηται πρὸς τὴν ἀχαριστίαν; Ἡ ἀφοσίωσις ἀνταμειβομένη ἐξουδενοῦται, δὲν εἶναι πλέον ἀφοσίωσις ἀλλ' ἀνταλλαγὴ πληρωνομένη. Ἄς μένωμεν λοιπὸν μέχρις ἐσχάτων πιστοὶ καὶ ἀρωσιωμένοι καὶ ἄς δεώμεθα εἰς τὸν Ὑψιστον νὰ καταδείξῃ ἀχαρίστους ἐκείνους ὑπὲρ ὧν ἀγωνιζόμεθα, ἔστε δὲ βέβαιοι ὅτι ἡ ἱστορία τῶν ἐμφυλίων ἡμῶν πολέμων θέλει ἀποδώσῃ ἐκάστω τὸ δίκαιον.

Μόλις ὁ Μοργγάν ἐξέβηκε τὸ ἵπποτικὸν τοῦτο ἀξίωμα καὶ ἐξέφερεν εὐχήν, ἧς ἡ ἐκπλήρωσις ἦν λίαν ἀνδεχομένη καὶ ἰδοὺ τρία συνθηματικὰ κρούσματα ἀντήχησαν ἐπὶ τῆς θύρας δι' ἧς αὐτὸς εἶχεν εἰσελθεῖ προηγουμένως.

— Κύριοι, εἶπεν ὁ προεδρεύων ἐκ τῶν μοναχῶν, καλυφθῆτε ἐν τάχει διὰ τῶν καρ-

δουλῶν καὶ τῶν προσωπίδων διότι κάποιος ἀγνωστος ἔρχεται.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Γ'.

ΠΟΥ ΕΛΛΑΠΑΝΑΤΟ ΤΟ ΑΡΓΥΡΙΟΝ

ΤΟΥ ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΡΙΟΥ.

Πάντες προθύμως ὑπήκουσαν εἰς τὸ πρόσταγμα καὶ οἱ μὲν μοναχοὶ κατεβίβασαν τὰς κορδύλας, ὁ δὲ Μοργγάν ἔθεσε τὸ προσωπεῖόν του.

— Εἰσελθε! εἶπεν ὁ πρόεδρος, καὶ ἀνοίχθεισῃ τῆς θύρας ἐνεφανίσθη ὁ θεράπων ἀδελφός.

— Ἀγγελιαφόρος τοῦ στρατηγοῦ Γεωργίου Καδουδάλ ἐλθὼν ζητεῖ νὰ εἰσελθῇ, εἶπεν.

— Ἀπεκρίθη εἰς τὸ σύνθημα;

— Ἀκριβέστατα.

— Ἄς ἔλθῃ λοιπὸν.

Ὁ μοναχὸς ἐξῆλθε καὶ μετ' οὐ πολὺ ἐπανήλθεν ἄγων ἄνθρωπον, ὅστις ἐκ τῆς ἐνδυμασίας καὶ ἐκ τῆς τετραγώνου καὶ πυρρότριχου κεφαλῆς του ἐφαίνετο ὅτι ἦν χωρικός Βρετανός. Ὁ ἄνθρωπος οὗτος εἰσελθὼν προέβη εὐτόλμως πρὸς τοὺς μοναχοὺς καὶ ἔστη ἐν μέσῳ αὐτῶν, ἀτενίζων τὰ δώδεκα ἐκεῖνα λευκὰ ἀγάλματα καὶ ἀναμένων νὰ τῷ ἀποτανηθῇ ὁ λόγος.

Πρῶτος ἐλάλησεν ὁ πρόεδρος.

— Ἐν ὀνόματι τίνος ἔρχεσαι; ἠρώτησεν.

— Ἐκεῖνος ὁποῦ με ἔστειλε, με διέταξε ν' ἀποκριθῶ ὅταν με ἐρωτήσωσιν, ὅτι ἔρχομαι ἐν ὀνόματι τοῦ Ἰηοῦ.

— Μᾶς φέρεις ἐπιστολάς ἢ θὰ μᾶς ὀμιλήσῃς ἐκ στόματος;

— Ἦ ἀποκριθῶ εἰς ὅ,τι μ' ἐρωτήσητε, καὶ θὰ πάρω χρήματα με ἓνα χαρτὶ τὸ ὁποῖον θὰ σᾶς δώσω.

— Καλὰ, ἄς ἀρχίσωμεν ἀπὸ τὰς ἐρωτήσεις. Τί κάμνουσιν οἱ ἐν Βανδέα ἀδελφοί μας;

— Κατέθεσαν τὰ ὄπλα καὶ ὀναμένουσι διαταγὴν σας διὰ νὰ τὰ ἀναλάβωσι πάλιν.

— Καὶ διατί κατέθεσαν τὰ ὄπλα;

— Διότι διατάχθησαν ὑπὸ τῆς Α. Μ. τοῦ Λουδοβίκου ΙΗ'.

— Ἐδῶ ἔγεινε λόγος περὶ ἰδιοχείρου διακρήσεως τοῦ βασιλέως.

— Ἰδοὺ ἀντίγραφον τῆς δικηρῆσεως.

Ὁ πρόεδρος λαβὼν ἀπὸ τὴν χεῖρα τοῦ χωρικοῦ τὸ χαρτίον, ἀνέγνω τὰ ἐξῆς·
(ἀκολουθεῖ).